

IN DEN VREEMDE

(VOORHEEN ZEEUWSE EMIGRANTEN)

EEN BLAD VOOR GEINTERESSEERDEN IN
EMIGRATIE EN IMMIGRATIE

JAARGANG 3

(NR. 6)

DECEMBER 1992

Redactie

J.H. van der Boom en M.E. van der Boom-van Haren

(De redactie is niet verantwoordelijk voor onder
auteursnaam geplaatste artikelen)

Correspondentieadres

A.J. Witte, De Komme 3, 4421 ES Kapelle

Alle inzendingen van kopij en inzendingen voor de vraag en
antwoordrubriek gelieve u toe te zenden aan het
correspondentieadres met bijsluiting van minimaal twee
postzegels van 80 cent

In Den Vreemde is een uitgave van de Werkgroep Emigratie
van de Nederlandse Genealogische Vereniging, afdeling Zeeland

INHOUD

	blz.
Emigranten van West Zeeuws-Vlaanderen met bestemming Brazilië (1858-1862) <i>door G.A.C. van Vooren</i>	156
Nakomelingen van West Zeeuws-Vlamingen in Brazilië <i>door M.E. van der Boom-van Haren</i>	176
Brieven van emigranten (3)	186
De Nederlander in Brazilië	188
Doopboek van Recife (Brazilië) 1633-1654	191
Vraag en antwoord	
<i>Vragen</i>	201
<i>Antwoorden</i>	204
Boekbespreking <i>De Zeeuwen en de Westindische Compagnie</i>	204
Index op geslachtsnamen	205
Index op geografische namen	216

Aan dit nummer werkten mee:

M.E. van der Boom-van Haren, Kardoenhof 57, 3193 JD Hoogvliet.
G.A.C. van Vooren, Herendreef 43, 4527 AG Aardenburg.

Met dank aan:

Drs. F. Buisse te Culemborg.

G. Klaassen, secretaris ASC, zending en werelddiakonaat van
de gereformeerde kerken in Nederland.

Ir. J. Roest te Schoondijke, voorzitter van de Stichting Zeebra.

A.J. Witte, De Komme 3, 4421 ES Kapelle.

**In Den Vreemde zal met ingang van 1993 in druk verschijnen (4x 56 blz. per jaar).
Tevens zal het, met ingang van volgend jaar, mogelijk zijn u te abonneren op ons
tijdschrift.**

**U kunt zich aanmelden als abonnee d.m.v. een brief of briefkaart te sturen naar het
correspondentieadres. Voor 1993 is de prijs van een jaarabonnement vastgesteld op
f 33,- (meer storten mag, dit komt ten goede aan het blad en de werkgroep emigratie).**

Emigranten van West Zeeuws-Vlaanderen met bestemming Brazilië (1858-1862)

door G.A.C. van Vooren

Dit overzicht van West Zeeuws-Vlaamse emigranten werd samengesteld met gegevens uit de desbetreffende bevolkingsregisters en omvat de periode 1858-1862. Ook werden de lidmatenregisters van dezelfde gemeenten doorgenomen. De aantekeningen hieruit zullen in een later artikel volgen. Daar waar in de noten verwezen wordt naar *microfilm 487370* wordt bedoeld: de film met dat nummer in de collectie van de Church of Latter Day Saints (Mormonen) te Salt Lake City, Ut. U.S.A.

Nadat in de jaren vijftig van de vorige eeuw de invoer van slaven in Brazilië was verboden werden de arbeidskrachten voor de koffieplantages elders geronseld.

Veel familiegroepen zullen zijn vertrokken omdat men dacht in Brazilië een beter bestaan te kunnen opbouwen dan op het arme West-Zeeuws-Vlaamse platteland. Het waren nagenoeg allemaal gezinnen met kinderen die naar Zuid-Amerika vertrokken, zodat het grootste deel van de emigranten uit kinderen bestond.

De redenen van vertrek zullen overwegend economische zijn geweest. Het werk in de landbouw was zwaar en men maakte onstellend lange dagen. Het waren dan voor het overgrote deel arbeiders die vertrokken. Onder de emigranten bevonden zich ook nog vier echtparen met een gemengd huwelijk, ongehuwde moeders met kinderen en gezinnen met voorkinderen.

Gesplitst naar godsdienstige gezindte bestond de totale groep van 504 emigranten (naar slechts 1 land in slechts 5 jaar!) uit:

Nederlands Hervormden	(afgekort met NH)	427
Rooms Katholieken	(afgekort met RK)	88
Evangelisch Lutheranen	(afgekort met EL)	9

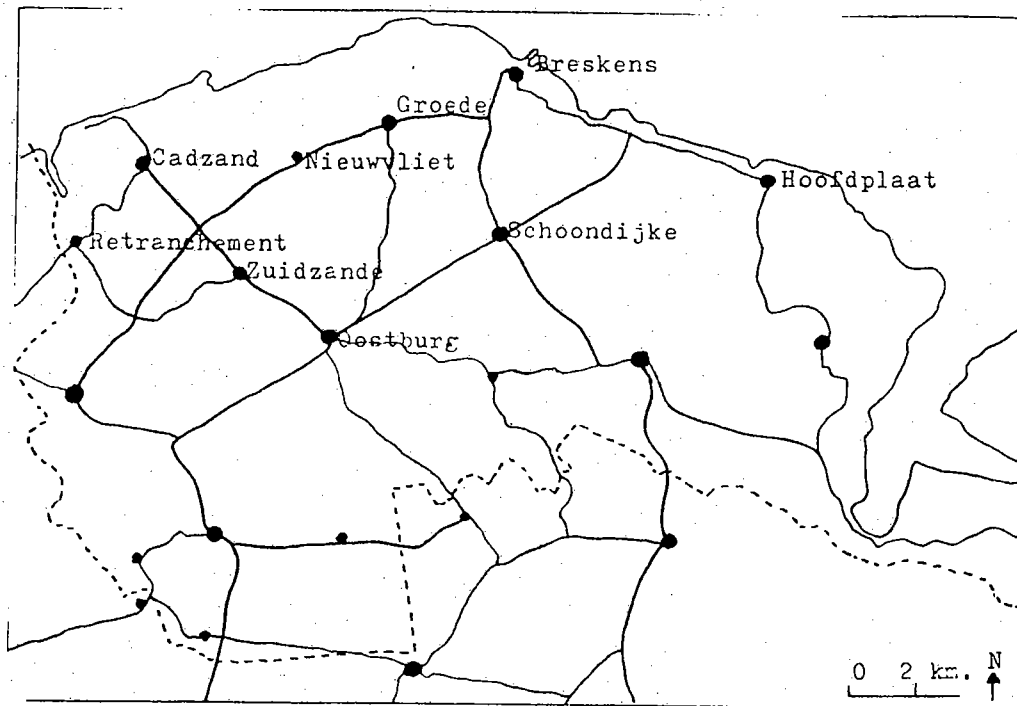
Hieronder volgen nog enige statische gegevens.

Samenstelling van de vertrokken emigranten per gemeente:

	Mannen	Vrouwen	Kinderen (-20 jr.)	Totaal
Breskens	3	5	10	18
Cadzand	17	15	54	86
Groede	17	20	46	84
Hoofdplaat	5	6	10	21
Nieuwvliet	10	11	28	49
Oostburg	3	6	10	19
Schoondijke	7	6	22	35
Sluis	0	2	0	2
Waterlandkerkje	1	0	1	2
Retranchement	12	14	36	64
IJzendijke	4	5	6	15
Zuidzande	18	22	89	109

Aantal vertrokken emigranten (totaal) per jaar, per gemeente:

	1858	1859	1860	1861	1862	Totaal
Breskens	6		6	6		18
Cadzand	31	7	28	20		86
Groede		18	24	41		84
Hoofdplaat	18				3	21
Nieuwvliet	11	18	16	4		49
Oostburg		2		17		19
Schoondijke	7			18	10	35
Sluis		2				2
Waterlandkerke		2				2
Retranchement		16	20	23	5	64
IJzendijke			15			15
Zuidzande		23	57	21	8	109
Totaal	73	88	166	150	26	504

WEST-ZEEUWS-VLAANDEREN

--- landsgrens
 — wegen

Plaatsen van herkomst van de emigranten naar Holanda.

BRESKENS (bevolkingsregister 1850-1861)

Vertrokken op 29 mei 1858 naar Brazilië

1. Vermeulen	Jacob	22 maart 1821	IJzendijke	NH
2. Françoise	Maria	8 aug. 1821	Groede	NH
3. Françoise	Christiaan	8 okt. 1847	Groede	NH
4. Vermeulen	Willem Jannis	21 sept. 1851	Groede	NH
5. Vermeulen	Pieter Kornelis	13 nov. 1855	IJzendijke	NH

Vertrokken (in 1858?) naar Brazilië

6. Senij	Pieter	1 maart 1839	Breskens	NH
----------	--------	--------------	----------	----

Vertrokken op 5 nov. 1859 naar Brazilië

7. Dierings	Carolina ¹	10 juni 1829	Oostburg	NH
- . Theunisse	Maria ²			

Vertrokken op 12 maart 1860 naar Brazilië

8. Notebaart	Izaak	1812	Hoofdplaat	NH
9. Kerwis	Wilhelmina Louisa	5 nov. 1818	Sas van gent	EL
10. Notebaart	Magdalena Alida	25 aug. 1842	Breskens	NH
11. Notebaart	Suzanna Catharina	19 jan. 1845	Breskens	NH
12. Notebaart	Janna	4 nov. 1850	Breskens	NH

Vertrokken op 8 mei 1861 naar Brazilië

13. Borgo	Jacob	1824	Breskens	NH
14. Van Est	Marie	29 maart 1822	Breskens	NH
15. Borgo	Cornelia	3 juni 1849	Breskens	NH
16. Borgo	Izaak	10 jan. 1851	Breskens	NH
17. Borgo	Maria	21 april 1853	Breskens	NH
18. Borgo	Johannis Carel	17 sept. 1854	Breskens	NH

CADZAND (bevolkingsregister 1829-1862)

Vertrokken op 23 april 1858 naar Brazilië of Zuid-Amerika

1. Van den Broecke	Adriaan	10 jan. 1815	Cadzand	NH
2. De Veij	Pieterrella	2 april 1814	Cadzand	NH
3. Van den Broecke	Jacob	9 nov. 1840	Cadzand	NH
4. Van den Broecke	Adriaan	2 juli 1844	Cadzand	NH
5. Van den Broecke	Leendert	2 sept. 1846	Cadzand	NH
6. Van den Broecke	Cornelia	20 febr. 1842	Cadzand	NH
7. Van den Broecke	Pieter	2 april 1850	Cadzand	NH

¹ Volgens lidmatenreg. NH gem. Cadzand is zij op 28 mei 1858 met attestatie vertrokken naar Brazilië.

² Zij was dienstmeid te Breskens en geb. Zuidzande 2 sept. 1830, zij werd zowel van het bev. reg. van Breskens (8 febr. 1860) als van dat van Zuidzande (10 febr. 1860) afgevoerd, zie voor haar onder Zuidzande.

8. Van den Broecke	Jannis	2 april 1850	Cadzand	NH
9. Van den Broecke	Marinus	4 okt. 1851	Cadzand	NH
10. Van den Broecke	Daniël	13 juli 1854	Cadzand	NH
11. Van den Broecke	Izaak	8 okt. 1857	Cadzand	NH
Vertrokken op 24 april 1858 naar Brazilië				
12. Bogaard	Pieter	23 jan. 1813	Cadzand	NH
13. De Wagemaker	Tannetje	14 juni 1820	Oostburg	NH
14. Bogaard	Sara Magdaleena	21 dec. 1842	Cadzand	NH
15. Bogaard	Maria	13 nov. 1846	Cadzand	NH
16. Bogaard	Magdaleena	2 aug. 1849	Cadzand	NH
17. Bogaard	Tannetje	23 april 1854	Cadzand	NH
18. Bogaard	Pieter Johannes	12 sept. 1855	Cadzand	NH
19. Bogaard	Anthonetta	13 april 1858	Cadzand	NH
Vertrokken op 26 april 1858 naar Brazilië				
20. Wensch	Jacob	18 jan. 1815	Breskens	NH
21. Wensch	Abraham ¹	6 sept. 1850	Cadzand	NH
22. De Rooij	Janneke Maria	30 maart 1831	Groede	NH
23. Wensch	Maria	4 mei 1857	Cadzand	NH
Vertrokken op 30 mei 1858 naar Brazilië				
24. Dierings	Jannis	22 april 1806	Zuidzande	NH
25. Neuféglise	Cornelia	18 juli 1806	Cadzand	NH
26. Dierings	Abraham	12 maart 1836	Cadzand	NH
27. Dierings	Machiel	20 mei 1840	Cadzand	NH
28. Dierings	Pieter	24 juli 1844	Cadzand	NH
29. Dierings	Adriaan	26 maart 1846	Cadzand	NH
30. Dierings	Izaak	15 mei 1848	Cadzand	NH
31. Dierings	Suzanna	17 april 1854	Cadzand	NH
Vertrokken op 19 febr. 1859 naar Brazilië				
32. Jacobs	Jannis	26 mei 1822	Cadzand	NH
33. La Gasse	Cornelia	21 okt. 1824	Zuidzande	NH
34. Jacobs	Adriana	9 febr. 1847	Cadzand	NH
35. Jacobs	Suzanna	28 okt. 1848	Zuidzande	NH
36. Jacobs	Johannes	30 sept. 1853	Cadzand	NH
37. Jacobs	Izaak	18 maart 1855	Cadzand	NH
38. Jacobs	Jannis	17 juni 1857	Cadzand	NH
Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Zuid-Amerika				
39. Du Bois	Izaak ²	18 juli 1803	Zuidzande	NH
40. Du Bois	Pieter	9 maart 1832	Retranchement	NH
41. Du Bois	Francina	21 aug. 1857	Nieuwvliet	NH
42. Du Bois	Izaak	24 sept. 1858	Nieuwvliet	NH

¹ Ouders: Jacob Wensch en Rosalia Langeraad.

² Wedr. van Sara Hennekeij.

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Zuid-Amerika

43. De Bruijne	Janneke Louisa	16 okt. 1830	Cadzand	NH
44. Louwers	Pieter	15 febr. 1831	Nieuwvliet	NH
45. Louwers	Maria	22 dec. 1853	Cadzand	NH
46. Louwers	Pieter	4 dec. 1858	Cadzand	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Zuid-Amerika

47. Hoevenaar	Abraham	3 okt. 1818	Retranchement	NH
48. Baas	Catharina	1 april 1821	Cadzand	NH
49. Hoevenaar	Janna Catharina	1 april 1847	Cadzand	NH
50. Hoevenaar	Adriana	27 dec. 1850	Cadzand	NH
51. Hoevenaar	Katholijntje	16 sept. 1852	Cadzand	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië

52. Le Mahieu	Abraham	13 nov. 1826	Oostburg	NH
53. La Gasse	Katharina	28 juni 1815	Retranchement	NH
54. Le Mahieu	Izaak	16 jan. 1854	Retranchement	NH
55. Israel	Katharina	9 aug. 1835	Retranchement	NH
56. Israel	Jacob	27 mei 1837	Retranchement	NH
57. Le Mahieu	Maria	15 okt. 1852	Cadzand	NH
58. Le Mahieu	Abraham Louis	7 sept. 1854	Cadzand	NH
59. Le Mahieu	Elizabeth	30 jan. 1856	Cadzand	NH
60. Israel	Johannis	18 maart 1856	Cadzand	NH

Vertrokken op 5 maart 1860 naar Brazilië

61. De Maker	Izaak	6 april 1795	Retranchement	NH
62. De Rijsscher	Magdaleena Johanna	25 mei 1812	Schoondijke	NH

Vertrokken op 10 maart 1860 naar Brazilië

63. Neuféglise	Joseph	25 nov. 1833	Cadzand	NH
64. De Boo	Magdaleena	6 nov. 1822	Nieuwvliet	NH
65. Neuféglise	Abraham	16 nov. 1856	Cadzand	NH
66. Neuféglise	Joseph	16 juli 1859	Cadzand	NH

Vertrokken op 22 maart 1861 naar Zuid-Amerika

67. Louret	Abraham	26 okt. 1817	Groede	NH
68. Morel	Sara	6 dec. 1823	Nieuwvliet	NH
69. Louret	Isaac	23 aug. 1846	Nieuwvliet	NH
70. Louret	Daniël	23 aug. 1847	Cadzand	NH
71. Louret	Jacob	30 nov. 1849	Cadzand	NH
72. Louret	Abraham	9 jan. 1853	Cadzand	NH
73. Louret	Pieter	28 mei 1856	Cadzand	NH
74. Louret	Suzanna	30 april 1858	Cadzand	NH
75. Louret	Jannis	26 juni 1860	Cadzand	NH

Vertrokken op 10 april 1861 naar Brazilië

76. De Freijn	Pieter	12 mei 1825	Cadzand	NH
77. Burgel	Adriana	20 aug. 1822	Cadzand	NH
78. Burgel	Jacob	29 nov. 1849	Cadzand	NH
79. De Freijn	Elizabeth Catharina	22 mei 1852	Cadzand	NH

80. De Freijn	Izaak	26 juli 1854	Cadzand	NH
81. De Freijn	Catharina	14 nov. 1856	Cadzand	NH
82. De Freijn	Maria	30 juni 1860	Cadzand	NH

Vertrokken op 30 okt. 1861 naar Brazilië¹

83. De Reu	Abraham	3 nov. 1798	Cadzand	NH
84. Callaert	Catharina	13 jan. 1800	Zuidzande	NH
85. De Reu	Anna	22 juni 1839	Cadzand	NH
86. De Reu	Jacob	27 maart 1842	Cadzand	NH

GROEDE (bevolkingsregister 1850-1865)

Vertrokken op 26 febr. 1859 naar Brazilië

1. Lambregtsen	Arij	31 aug. 1820	Waterlandkerkje	NH
- . Vermeulen	Jacob ²			

Vertrokken op 26 febr. 1859 naar Brazilië

2. De Bruijne	Pieter Joannis	22 maart 1824	St. Laureins (B)	RK
3. Stoens	Marie Theresia	29 sept. 1823	Middelburg (B)	RK
4. De Bruijne	Dominicus Hypolitus	27 maart 1856	Groede	RK
5. De Bruijne	Stephania	12 dec. 1857	Groede	RK

Vertrokken op 29 maart 1859 naar Zuid-Amerika

6. Banckaert	Pieter	17 maart 1806	Maldegem (B)	RK
7. Freijne	Clementia Sophia	21 juli 1830	Schoondijke	RK
8. Banckaert	Rosalia Sophia	26 sept. 1856	Groede	RK
9. Banckaert	Dominicus	30 juni 1858	Groede	RK

Vertrokken op 29 april 1859 naar Zuid-Amerika

10. Risch	Johannes Philippus	2 okt. 1819	Groede	EL
11. Bril	Janneke	24 dec. 1819	Zuidzande	NH
12. Risch	Daniël Cornelis	16 mei 1848	Groede	EL
13. Risch	Janneke	1 okt. 1843	Schoondijke	EL
14. Risch	Johanna Catharina	18 okt. 1849	Groede	EL
15. Risch	Catharina Maria	31 aug. 1851	Groede	EL
16. Risch	Maria Sara	28 juni 1853	Groede	EL
17. Risch	Johannes Philippus	19 nov. 1855	Groede	EL

¹ Volgens het bev. reg. van Cadzand 1829-1862 werden deze personen op 30 okt. 1861 afgevoerd naar Noord-Amerika. Volgens de microfilm Zeeland 487370 van de LDS Archives, Salt Lake City, zijn zij echter in 1861 naar Brazilië geëmigreerd. Op 24 okt. 1854 emigreerde zoon Jannis de Reu, geb. Cadzand 24 dec. 1832, naar N-Amerika. Verm. is door de ambtenaar een vergissing gemaakt en ook voor de andere gezinsleden later N-Amerika i.p.v. Z-Amerika vermeld.

² Hij werd geb. te IJzendijke 22 maart 1821, werd met zijn gezin zowel van het bev. reg. van Groede (29 maart 1858) als van dat van Breskens (29 maart 1858) afgevoerd naar Brazilië, zie voor hen onder Breskens.

18. Risch	Lambertus Christianus	23 aug. 1857	Groede	EL
Vertrokken op 12 maart 1860 naar Brazilië ¹				
19. Dattijn	Pieter Jacob	25 okt. 1826	IJzendijke	NH
20. De Visser	Maria	12 nov. 1826	Schoondijke	NH
21. Dattijn	Elisabeth	5 sept. 1852	Schoondijke	NH
Vertrokken op 17 dec. 1860 naar Brazilië				
22. Kallewaard	Jacob	13 febr. 1818	Zuidzande	NH
23. Scheive	Johanna	16 mei 1828	Zuidzande	NH
24. Kallewaard	Izaak	18 mei 1845	Zuidzande	NH
25. Kallewaard	Suzanna	12 sept. 1846	Zuidzande	NH
26. Kallewaard	Abraham	28 sept. 1859	Zuidzande	NH
27. Scheive	Catharina	22 febr. 1855	Zuidzande	NH
Vertrokken op 17 dec. 1860 naar Brazilië				
28. Schijve	Elisabeth	11 nov. 1812	Zuidzande	NH
29. Boone	Abraham	26 dec. 1842	IJzendijke	NH
30. Boone	Johannes	31 aug. 1844	Schoondijke	NH
31. Boone	Johanna	13 april 1843	IJzendijke	NH
32. Schijve	Elizabeth Adriana	4 jan. 1856	Groede	NH
33. Krijger	Pieter Johannes	14 juni 1834	Oostburg	NH
Vertrokken op 24 dec. 1860 naar Brazilië				
34. Colpaart	Hendrica Baldina	6 mei 1823	Groede	NH
35. Colpaart	Pieterrella	2 april 1850	Groede	NH
36. De Ruijter	Jacobus	1 febr. 1819	Groede	NH
37. De Ruijter	Maria Theresia	8 juli 1854	Schoondijke	NH
38. De Ruijter	Johanna	30 april 1856	Schoondijke	NH
39. De Ruijter	Rosalia	28 febr. 1858	Schoondijke	NH
Vertrokken op 24 dec. 1860 naar Brazilië				
40. Van de Velde	Jan	7 aug. 1813	Breskens	NH
41. Hermetet	Catharina	17 dec. 1821	Groede	NH
Vertrokken op 27 jan. 1861 naar Brazilië				
42. Kallaart	Abraham	3 mei 1802	Oostburg	NH
43. Cauwels	Barbara Theresia	5 april 1830	Eede	RK
44. Kallaart	Johannes	28 okt. 1850	Eede	RK
45. Kallaart	Abraham	2 nov. 1854	Groede	RK
46. Kallaart	Maria	11 sept. 1852	Groede	RK
47. Kallaart	Eduardus	19 jan. 1858	Groede	RK
Vertrokken op 1 febr. 1861 naar Brazilië				
48. Valkenier	Abraham	19 aug. 1816	Cadzand	NH
49. Smoor	Johanna	8 maart 1819	Zuidzande	NH
50. Valkenier	Jozias Cornelis	29 sept. 1842	Waterlandkerkje	NH

¹ Datum volgens lidmatenreg. NH gem. Groede.

51. Valkenier	Agata Amelia	23 aug. 1838	Zuidzande	NH
52. Valkenier	Pieter	11 nov. 1846	Groede	NH
53. Valkenier	Jacob	11 nov. 1850	Groede	NH
54. Valkenier	Johanna	3 juni 1856	Groede	NH
Vertrokken op 3 febr. 1861 naar Brazilië				
55. De Wagemaker	Pieter	27 jan. 1822	Groede	NH
56. Wisse	Maria	29 dec. 1814	Oostburg	NH
57. De Wagemaker	Pieter Jacobus	6 aug. 1848	Oostburg	NH
58. De Wagemaker	Adriana Magdalena	2 juni 1844	Waterlandkerkje	NH
59. De Wagemaker	Tannetje	12 juni 1850	Oostburg	NH
60. De Wagemaker	Maria	10 nov. 1851	Oostburg	NH
61. De Wagemaker	Abraham	30 juli 1856	Groede	NH
Vertrokken op 23 maart 1861 naar Brazilië				
62. Crince	Pieter	31 juli 1798	Groede	NH
63. De Meulenaar	Maatje	1799	Groede	NH
64. Crince	Maria	24 juni 1827	Groede	NH
65. Crince	Suzanna Maria	26 sept. 1828	Groede	NH
Vertrokken op 11 april 1861 naar Brazilië				
66. Van Caluwe	Sophia Christina ¹	11 okt. 1784	IJzendijke	RK
67. Tas	Josephus Leopoldus	21 aug. 1827	Hoofdplaat	RK
68. De Lange	Barbara Theresia	16 maart 1827	Eede	RK
69. Tas	Adelaide Francisca	10 maart 1852	Groede	RK
70. Tas	Johannes Baptiste	9 juni 1854	Groede	RK
71. Tas	Stephania	26 sept. 1860	Groede	RK
72. Riteco	Sophia Francisca	6 jan. 1830	Biervliet	RK
Vertrokken in april 1861 naar Brazilië				
73. Alleyn	Franciscus ²	1 april 1801	Watervliet (B)	RK
74. Hamerlynck	Sophia Hendrica	25 okt. 1822	St.Jan-in-Eremo	RK
75. Alleyn	Hendrikus	15 sept. 1846	Groede	RK
76. Alleyn	Johanna Sophia ³	4 febr. 1839	Schoondijke	
RK				
77. Alleyn	Rosalia	6 mei 1849	Groede	RK
78. Alleyn	Casilda Coleta	8 april 1854	Groede	RK
79. Alleyn	Sophia Bernardina	21 febr. 1857	Groede	RK
80. Alleyn	Franciscus	16 juli 1859	Groede	RK
81. Alleyn	Barbara Theresia	31 okt. 1860	Groede	RK

¹ Wed. van Jan Tas.

² Overl. in Brazilië voor 1867.

³ In 1867 in Nederland gehuwd, is niet mee vertrokken naar Brazilië. Was een dochter uit het 1e huw.

Vertrokken op 6 dec. 1860 naar Brazilië ¹				
82. Schijve	Jannis ²	25 febr. 1831	Zuidzande	NH
Vertrokken op 1 febr. 1861 naar Brazilië ³				
83. Crince	Abraham ⁴	1833	Groede	NH
84. Valkenier	Pieterrella ⁵	9 sept. 1840	Waterlandkerkje	NH

HOOFDPLAAT (bevolkingsregister 1850-1863 en 1863-1880)

Vertrokken op 1 aug. 1858 naar Brazilië				
1. Krebbekx	Carolina	28 maart 1813	Hoofdplaat	RK
2. Krebbekx	Bernardina Francisca	24 aug. 1838	Hoofdplaat	RK
3. De Poorter	Pieter Johannes	1823	St. Jan-in-Eremo	RK
4. Krebbekx	Predantia	3 febr. 1828	Hoofdplaat	RK
5. De Poorter	Leonardus	9 aug. 1851	Hoofdplaat	RK
6. De Poorter	Augustinus	4 aug. 1853	Hoofdplaat	RK
Vertrokken op 1 aug. 1858 naar Zuid-Amerika				
7. Claeijs	Jacobus	2 apri 1819	Maldegem	RK
8. Krebbeks	Maria Francisca	21 mei 1821	Hoofdplaat	RK
9. Claeijs	Petrus Augustinus	4 maart 1849	Biervliet	RK
10. Claeijs	Amelia	29 juli 1850	Biervliet	RK
11. Claeijs	Jacobus Bernardus	6 april 1858	Hoofdplaat	RK
Vertrokken op 1 aug. 1858 naar Zuid-Amerika				
12. Van den Broeke	Carolus	14 april 1838	IJzendijke	RK
Vertrokken op 1 aug. 1858 naar Zuid-Amerika				
13. Boone	Charles Josephus	5 febr. 1816	IJzendijke	RK
14. De Grootte	Maria	15 dec. 1824	IJzendijke	NH
15. Boone	Levinus Petrus	13 maart 1842	Hoofdplaat	RK
16. Boone	Filomina	27 aug. 1848	Schoondijke	RK
17. Boone	Gustavus	20 jan. 1852	Schoondijke	RK
18. Boone	Agatha Francisca	7 nov. 1857	Hoofdplaat	RK
Vertrokken op 20 dec. 1862 naar Brazilië				
19. Van den Driessche	Ferdinandus	8 okt. 1820	Maldegem (B)	RK
20. De Smet	Coleta	2 maart 1831	Assenede (B)	RK
21. De Smet	Constantia	11 april 1860	Hoofdplaat	RK

¹ Volgens lidmatenreg. NH gem.

² Zijn ouders vertrokken van Zuidzande (nrs. 65-66). Hij werd afgevoerd van het bev. reg. van Zuidzande naar Heille 20 nov. 1856.

³ Volgens het lidmatenreg. NH gem. Groede.

⁴ Zijn ouders (nrs. 62-63 Groede) vertrokken eveneens. Hij werd afgevoerd van het bev. reg. Groede naar Schoondijke 21 jan. 1861.

⁵ Haar ouders (nrs. 48-49 Groede) vertrokken eveneens. Zij werd afgevoerd van het bev. reg. van Groede naar Schoondijke 21 jan. 1861.

NIEUWVLIET (bevolkingsregister 1851-1861 en 1861-1890)

Vertrokken op 30 april 1858 naar Brazilië

1. Verkruisje	Pieter Johannes	8 maart 1805	Nieuwvliet	NH
2. Morel	Francina	28 mei 1812	Zuidzande	NH
3. Verkruisje	Pieter Johannes	12 nov. 1841	Nieuwvliet	NH
4. Verkruisje	Daniël	13 okt. 1847	Nieuwvliet	NH
5. Verkruisje	Jakoba	22 sept. 1844	Nieuwvliet	NH
6. Verkruisje	Suzanna	15 juli 1853	Nieuwvliet	NH

Vertrokken op 29 okt. 1858 naar Brazilië¹

7. Françoise	Cornelis	27 juli 1826	Groede	NH
8. Boekhout	Francina	2 maart 1825	Breskens	NH
9. Françoise	Cornelis	1 juni 1854	Breskens	NH
10. Françoise	Jannis	7 jan. 1857	Nieuwvliet	NH

Vertrokken op 26 febr. 1859 naar Brazilië

11. Verduijn	Jan	24 dec. 1824	Nieuwvliet	NH
12. Van Houte	Maria Cornelia	30 nov. 1824	Retranchement	NH
13. Verduijn	Jannis	22 aug. 1848	Zuidzande	NH
14. Verduijn	Abraham	5 mei 1853	Nieuwvliet	NH
15. Verduijn	Jacobus	10 jan. 1856	Nieuwvliet	NH
16. Verduijn	Izaak	26 jan. 1859	Nieuwvliet	NH

Vertrokken op 26 febr. 1859 naar Brazilië

17. Hennekeij	Dina Magdalena	4 aug. 1808	Nieuwvliet	NH
18. Van der Gast	Jannis	21 maart 1839	Nieuwvliet	NH
19. Van der Gast	Sara	25 sept. 1835	Nieuwvliet	NH
20. Hennekeij	Izaak	1 dec. 1852	Nieuwvliet	NH

Vertrokken op 26 febr. 1859 naar Brazilië

21. De Gillike	Abraham	28 nov. 1796	Zuidzande	NH
22. Dekkers	Maria	20 okt. 1801	Oostburg	NH

Vertrokken op 26 febr. 1859 naar Brazilië

23. De Gillike	Jannis	22 maart 1828	Nieuwvliet	NH
24. De Kubber	Magdalena	29 maart 1831	Cadzand	NH
25. De Gillike	Abraham	31 jan. 1856	Nieuwvliet	NH
26. De Gillike	Magdalena	2 juli 1854	Nieuwvliet	NH
27. De Gillike	Jakob	1 maart 1858	Nieuwvliet	NH
28. De Kubber	Jannis Jozias	11 jan. 1851	Cadzand	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië

29. Boone	Izaak	19 okt. 1832	Groede	NH
30. Dubois	Sara	13 okt. 1835	Cadzand	NH

¹ Volgens het bev. reg. van Nieuwvliet werd de hoefsmid C. Françoise met zijn gezin afgevoerd op 29 okt. 1858, doch er staat niet bij waarheen. Volgens de microfilm Zeeland 487370 zijn zij in 1858 vertrokken naar Brazilië.

31. Boone	Izaak	28 juni 1856	Groede	NH
32. Boone	Jannis	19 aug. 1858	Nieuwvliet	NH
33. Boone	Abraham	13 sept. 1859	Nieuwvliet	NH

Vertrokken op 24 febr. 1860 naar Brazilië

34. Dumez	Adriaan	8 okt. 1807	Nieuwvliet	NH
35. Deij	Cornelia	27 juli 1811	Retranchement	NH
36. Dumez	Cornelia	13 nov. 1846	Nieuwvliet	NH
37. Dumez	Jakob	1 jan. 1851	Nieuwvliet	NH
38. Dumez	Adriana	1 mei 1849	Nieuwvliet	NH

Vertrokken op 9 maart 1860 naar Brazilië

39. De Roo	Jannis	6 nov. 1816	Groede	NH
40. Hennekeij	Magdalena	22 sept. 1825	Nieuwvliet	NH
41. De Roo	Jannis	27 juli 1848	Nieuwvliet	NH
42. De Roo	Jakob	17 mei 1856	Nieuwvliet	NH
43. De Roo	Catharina	17 okt. 1850	Nieuwvliet	NH
44. De Roo	Jozina	20 juni 1853	Nieuwvliet	NH

Vertrokken op 30 okt. 1861 naar Brazilië¹

45. Heule	Pieter	31 jan. 1833	Nieuwvliet	NH
46. De Reu	Suzanna	24 nov. 1829	Groede	NH
47. Heule	Abraham	14 sept. 1859	Nieuwvliet	NH
48. Heule	Johannes	10 nov. 1860	Nieuwvliet	NH

Vertrokken in 1858 (vermoedelijk op 23 april)²

49. De Veij	Anthonie ³	1 okt. 1821	Zuidzande	NH
-------------	-----------------------	-------------	-----------	----

OOSTBURG (bevolkingsregister 1850-1861 en 1861-1890)

Vertrokken op 24 maart 1859 naar Brazilië

1. Goedhals	Elizabeth	19 maart 1832	Oostburg	NH
2. Goedhals	Pieterrella	25 jan. 1858	Oostburg	NH

Vertrokken op 1 febr. 1861 naar Brazilië

3. Chambery	Pietronella	29 aug. 1815	Aardenburg	NH
4. De Mersseman	Jozina Catharina	16 febr. 1838	Oostburg	NH
5. De Mersseman	Catharina Jozina	26 dec. 1839	Oostburg	NH

¹ De arbeider P. Heule en zijn gezin staan vermeld in het bev. reg. van Nieuwvliet van 1851-1861 en werden niet afgevoerd. In het bev.reg. van 1861-1890 komen zij evenwel niet meer voor. Volgens het lidmatenreg. NH gem. Nieuwvliet zijn zij met kerk. att. in 1861 vertrokken naar Brazilië. Ook volgens de microfilm Zeeland 487370 zijn zij in 1861 vertrokken naar Brazilië. De verm. datum van vertrek is 30 okt. 1861, tegelijk met de vader van de vrouw en diens gezin (nrs. 83-86 Cadzand).

² Volgens het lidmatenreg. NH gem. Nieuwvliet.

³ Verm. tegelijk met zijn zuster Pieterrella de Veij (nr. 2 Cadzand) geëmigreerd. Zij vertrok met haar gezin op 23 april 1858 naar Brazilië.

6. De Mersseman	Jansje	8 dec. 1841	Oostburg	NH
7. Smit/Ter Veen	Jan	1816	Odoorn (Dr.)	NH

Vertrokken op 1 febr. 1861 naar Brazilië

8. Faas	Leendert	5 maart 1818	Oostburg	NH
9. Stoppels	Jacoba	29 juli 1824	Oostburg	NH
10. Faas	Adriaan	23 febr. 1851	Oostburg	NH
11. Faas	Leendert	28 april 1853	Oostburg	NH
12. Faas	Elizabeth	21 sept. 1856	Oostburg	NH
13. Faas	Jacobus	3 juni 1860	Oostburg	NH

Vertrokken op 15 dec. 1861 naar Brazilië

14. Den Hollander	Jan	4 juli 1819	Groede	NH
15. Steijaard	Elizabeth	20 okt. 1824	Aardenburg	NH
16. Den Hollander	Dina Maria	29 jan. 1850	Oostburg	NH
17. Den Hollander	Elizabeth	19 okt. 1852	Oostburg	NH
18. Den Hollander	Adriana	26 jan. 1858	Oostburg	NH
19. Den Hollander	Sara	30 maart 1861	Oostburg	NH

RETRANCHEMENT (bevolkingsregister 1848-1862)

Vertrokken op 24 maart 1859 naar Brazilië

1. Van Hee	Pieter	30 juli 1831	Retranchement	NH
2. Van Hee	Maatje	13 sept. 1837	Retranchement	NH

Vertrokken op 29 maart 1859 naar Zuid-Amerika

3. Vinke	Jacomina	2 april 1821	Retranchement	NH
4. Van Grol	Lambertus	23 febr. 1833	Retranchement	NH
5. Van Grol	Catharina	25 febr. 1836	Retranchement	NH
6. Van Grol	Maria	22 juli 1842	Retranchement	NH
7. Van Grol	Pieter	19 aug. 1845	Retranchement	NH
8. Van Grol	Anna	25 nov. 1855	Retranchement	NH

Vertrokken op 29 maart 1859 naar Zuid-Amerika

9. Van Lare	Abraham	13 febr. 1845	Retranchement	NH
-------------	---------	---------------	---------------	----

Vertrokken op 29 maart 1859 naar Zuid-Amerika

10. Scheerens	Maria	17 jan. 1836	Retranchement	NH
---------------	-------	--------------	---------------	----

- . Vinke Levina¹

¹ Zij werd geb. te Retranchement 15 sept. 1839, dienstmeid te Sluis, zij werd zowel van het bev. reg. van Retranchement (29 maart 1859) als van dat van Sluis afgevoerd, zie voor haar onder Sluis.

Vertrokken op 30 maart 1859 naar Zuid-Amerika¹

11. Jansen	Pieter	18 april 1809	Breskens	NH
12. De Meij	Cornelia Francisca	10 nov. 1820	Retranchement	NH
13. Jansen	Suzanna Piaternella	21 sept. 1844	Retranchement	NH
14. Jansen	Jacob	17 april 1852	Retranchement	NH
15. Jansen	Adriana Cornelia	31 maart 1855	Retranchement	NH
16. Jansen	Johanna Maria	28 nov. 1857	Retranchement	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Zuid-Amerika

17. Lucieer	Charles	4 april 1801	Nieuwvliet	NH
18. Van Hee	Suzanna	22 febr. 1819	Retranchement	NH
19. Wisse	Suzanna Maria ²	22 sept. 1849	Zuidzande	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië

20. Van Hee	Jannis	6 sept. 1826	Retranchement	NH
21. Eekhout	Elizabeth	1 nov. 1831	Aardenburg	NH
22. Van Hee	Suzanna Francina	8 okt. 1858	Retranchement	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië

23. Lauret	Abraham Jannis	3 aug. 1800	Zuidzande	NH
24. Van de Gazelle	Elisabeth	7 juni 1811	Retranchement	NH
25. Lauret	Neeltje	8 mei 1841	Retranchement	NH
26. Lauret	Anthony	30 okt. 1842	Retranchement	NH
27. Lauret	Jozias	4 mei 1846	Retranchement	NH
28. Lauret	Abraham Jannis	11 febr. 1848	Retranchement	NH
29. Lauret	Jannis	23 aug. 1849	Retranchement	NH
30. Lauret	Pieter	1 april 1852	Retranchement	NH
31. De Vleeschhouwer	Jozina ³	15 maart 1846	Aardenburg	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Zuid-Amerika

32. Eekhout	Adriaan	21 maart 1822	Groede	NH
-------------	---------	---------------	--------	----

Vertrokken op 17 dec. 1860 naar Brazilië

33. Baas	Pieter	29 april 1831	Retranchement	NH
34. Van Hoorn	Piaternella	15 febr. 1827	Middelburg	NH
35. Van Hoorn	Pieter	7 febr. 1859	Retranchement	NH
36. Baas	Jacoba	6 sept. 1860	Retranchement	NH

Vertrokken op 23 febr. 1861 naar Brazilië

37. Van Roo	Jacob	21 okt. 1833	Groede	NH
-------------	-------	--------------	--------	----

¹ Volgens het bev. reg. van 1848-1862 werd de arbeider P. Jansen met zijn gezin op 30 maart 1859 afgevoerd naar N-Amerika. Volgens de microfilm Zeeland 487370 en volgens de statistiek in het prov. verslag van 1859 zijn zij echter geëmigreerd naar Z-Amerika. Op 3 juli 1857 emigreerde de zoon uit het 1e huw. van P. Jansen, Abraham genaamd, naar N-Amerika. Verm. is door de ambtenaar een vergissing gemaakt en ook voor de vader en de andere gezinsleden N-Amerika i.p.v. Z-Amerika vermeld. (Zie ook: Cadzand nrs. 83-86.)

² Dochter van Suzanna van Hee uit vorig huwelijk.

³ Dochter van Elisabeth van de Gazelle uit vorig huwelijk.

38. Haak	Francina	13 maart 1828	Groede	NH
39. Van Roo	Jacob	27 juni 1856	Groede	NH
40. Van Roo	Francina	27 mei 1853	Groede	NH
41. Van Roo	Pieter	26 maart 1840	Groede	NH

Vertrokken op 12 dec. 1861 naar Brazilië

42. Casteleijn	Thomas Jannis	19 nov. 1828	Schoondijke	NH
43. Wittevrongel	Wilhelmina	19 okt. 1825	Retranchement	NH
44. Casteleijn	Maria Wilhelmina	24 juni 1855	Zuidzande	NH
45. Casteleijn	Jannis Thomas	19 aug. 1856	Zuidzande	NH
46. Casteleijn	Johanna Wilhelmina	1 jan. 1857	Zuidzande	NH
47. Casteleijn	Maria Wilhelmina	16 jan. 1860	Retranchement	NH
48. Casteleijn	Elizabeth Wilhelmina	5 mei 1861	Retranchement	NH

Vertrokken op 18 dec. 1861 naar Brazilië

49. Jansen	Jacob	31 aug. 1811	Groede	NH
50. Vinke	Maria	26 okt. 1816	Biervliet	NH
51. Jansen	Neeltje	6 maart 1842	Retranchement	NH
52. Jansen	Maria	21 april 1847	Retranchement	NH
53. Jansen	Willem	15 febr. 1850	Retranchement	NH
54. Jansen	Jacob	15 febr. 1850	Retranchement	NH
55. Jansen	Johannis	1 juni 1853	Retranchement	NH
56. Jansen	Pieter	27 dec. 1856	Retranchement	NH
57. Jansen	Abraham	27 dec. 1856	Retranchement	NH

Vertrokken op 12 april 1862 naar Zuid-Amerika

58. Miens	Catharina	24 okt. 1795	Retranchement	NH
59. Miens	Jannis	23 nov. 1820	Retranchement	NH
60. Van de Veere	Pieterella	18 okt. 1830	Retranchement	NH
61. Miens	Catharina	17 febr. 1858	Retranchement	NH
62. Miens	Pieterella Klara	2 jan. 1861	Retranchement	NH

Vertrokken in 1861¹

63. Vinke	Maria Cornelia	26 okt. 1815	Nieuwvliet	NH
64. Vinke	Neeltje	6 maart 1841	Retranchement	NH

SCHOONDIJKE (bevolkingsregister 1830-1861 en 1861-1891)

Vertrokken in juli 1858 naar Brazilië

1. Driessen	Philip	14 aug. 1818	Schoondijke	RK
2. Bakkeljouw	Sophia Pieterella	21 jan. 1822	Groede	RK
3. Driessen	Petrus	24 dec. 1847	Hoofdplaat	RK
4. Driessen	Charles Louis	15 aug. 1843	Breskens	RK
5. Driessen	Emelia Maria	10 dec. 1850	Biervliet	RK
6. Driessen	Frederika	16 okt. 1853	Biervliet	RK
7. Driessen	Johannes Franciscus	13 aug. 1856	Hoofdplaat	RK

¹ Volgens het lidmatenreg. NH gem. Retranchement.

Vertrokken op 31 jan. 1861 naar Brazilië

8. Barra	Pieter	1815	Schoondijke	RK
9. De Die	Johanna	4 april 1821	Waterlandkerkje	NH
10. Barra	Sophia Catharina	20 aug. 1844	Schoondijke	RK
11. Barra	Angelina Johanna	6 aug. 1850	Schoondijke	RK
12. Barra	Catharina Maria	19 mei 1850	Schoondijke	RK
13. Barra	Lulia Sophia	31 dec. 1854	Schoondijke	RK
14. Barra	Pieter Johannes	20 mei 1858	Schoondijke	RK
15. Barra	Louisa Cornelia	8 sept. 1859	Schoondijke	RK

Vertrokken in 1861 naar Zuid-Amerika (Brazilië)¹

16. Leenhouts	Izaak Jannis	18 okt. 1812	Schoondijke	NH
17. Mobelus	Elizabeth	4 maart 1823	Oostburg	NH
18. Boudrie(Bodderij)	Adriaan Jacob	10 dec. 1847	Oostburg	NH
19. Leenhouts	Suzanna Francina	14 febr. 1850	Schoondijke	NH
20. Leenhouts	Maria Johanna	27 febr. 1851	Schoondijke	NH
21. Leenhouts	Abraham Jannis	15 febr. 1856	Schoondijke	NH
22. Leenhouts	Magdalena	23 dec. 1857	Schoondijke	NH
23. Leenhouts	Francina Johanna	30 april 1859	Schoondijke	NH

Vertrokken in 1861 naar Zuid-Amerika (Brazilië)²

24. Leman (Leemans) Jan		1814	Kampen	NH
25. Le Fever	Pieterella	27 sept. 1803	Zuidzande	NH

Vertrokken op 12 april 1862 naar Brazilië

26. Casteleijn	Pieter	20 aug. 1833	Schoondijke	NH
27. Lambrechts	Maria	9 april 1832	Waterlandkerkje	NH
28. Casteleijn	Jannis	27 jan. 1857	Schoondijke	NH
29. Casteleijn	Maria	8 jan. 1859	Schoondijke	NH
30. Casteleijn	Cornelia	27 okt. 1861	Schoondijke	NH

Vertrokken in nov. 1862 naar Brazilië

31. Haars	Jacobus	31 dec. 1811	Schoondijke	NH
-----------	---------	--------------	-------------	----

Vertrokken in 1862 naar Zuid-Amerika³

¹ De arbeider I.J. Leenhouts, op 25 april 1849 te Schoondijke getr. met E. Mobelus, wed. van A. Boudrie en zijn gezin en de arbeider J. Leemans (Leman), getr. met P. le Fever, wed. van Josephus Jacobus de Meester, staan vermeld in het bev. reg. van Schoondijke 1830-1861 en werden niet afgevoerd. In het bev. reg. 1861-1891 komen zij niet meer voor. Volgens het lidmatenreg. NH gem. Schoondijke zijn zij in 1861 met kerk. att. vertrokken naar Brazilië. Ook volgens de microfilm Zeeland 487370 zijn zij in 1861 naar Zuid-Amerika vertrokken.

² Zie voorgaande noot.

³ Volgens het lidmatenreg. NH gem. Schoondijke zijn J. de Meester en zijn echtgenote L. van de Luijster ingekomen met att. van Groede in 1861 en in 1862 geëmigreerd naar Brazilië. Ook volgens microfilm Zeeland 187370 zijn zij in 1862 naar Z-Amerika vertrokken. In het bev. reg. van Schoondijke was evenwel niets te vinden. Verm. zijn zij na hun vertrek uit Groede niet meer ingeschreven.

32. De Meester	Jannis	1 sept. 1828	Schoondijke	NH
33. Van de Luijster	Levina	25 sept. 1833	Breskens	NH
34. De Meester	Albrecht	21 sept. 1859	Groede	NH
35. De Meester	Pieterrella Wilhelmina	11 dec. 1860	Groede	NH

SLUIS (bevolkingsregister)

Vertrokken op 29 maart 1859 naar Brazilië

1. Vinke	Levina	15 sept. 1839	Retranchement	NH
2. Van Grol	Elizabeth	15 nov. 1831	Retranchement	NH

WATERLANDKERKJE (bevolkingsregister 1850-1860)

Vertrokken op 1 april 1859 naar Zuid-Amerika

1. Leliaert	Cornelis Henricus	1820	Middelburg (B)	RK
2. Leliaert	Johannes Franciscus	8 nov. 1840	Waterlandkerkje	RK

IJZENDIJKE (bevolkingsregister 1858-1862)

Vertrokken op 4 febr. 1860 naar Rio de Janeiro, Brazilië

1. Catseman	Jannis	8 juni 1831	Hoofdplaat	NH
2. Bruijsschaut	Elizabeth	11 okt. 1827	Biervliet	NH
3. Catseman	Janneke Suzanna	30 mei 1851	IJzendijke	NH

Vertrokken op 4 febr. 1860 naar Rio de Janeiro

4. Catseman	Jakob	24 mei 1800	Biervliet	NH
5. Catseman	Catharina Jacoba	22 april 1826	Biervliet	NH
6. Catseman	Jacoba	29 april 1835	Hoofdplaat	NH
7. Catseman	Christiaan	15 maart 1854	IJzendijke	NH

Vertrokken op 10 maart 1860 naar Brazilië

8. Vonhout	Franciscus Marinus	29 aug. 1823	Gent (B)	NH
9. Kroes	Fransina	27 april 1819	IJzendijke	NH
10. Vonhout	Pieter Johannes	24 aug. 1852	IJzendijke	NH
11. Vonhout	Sara Johanna	8 nov. 1858	IJzendijke	NH

Vertrokken op 29 maart 1860 naar Brazilië

12. Wattée	Cornelis	3 april 1830	Waterlandkerkje	RK
13. Smissaert	Sophia	13 maart 1834	Bierviet	RK
14. Wattée	Eduard	20 febr. 1856	IJzendijke	RK
15. Wattée	Leonie Clementia	6 nov. 1858	IJzendijke	RK

ZUIDZANDE (bevolkingsregister 1850-1861 en 1862-1899)

Vertrokken op 25 febr. 1859 naar Brazilië

1. Mabelus	Jacob	19 juni 1813	Cadzand	NH
------------	-------	--------------	---------	----

2. Porreij	Maria Johanna	21 aug. 1823	Cadzand	NH
3. Mabelus	Cornelia	31 mei 1849	Zuidzande	NH
4. Mabelus	Pieter	10 juni 1851	Oostburg	NH
5. Mabelus	Maria	4 april 1854	Cadzand	NH
6. Mabelus	Jacob	31 mei 1856	Zuidzande	NH
Vertrokken op 25 febr. 1859 naar Brazilië				
7. Laire	Adriana	14 okt. 1792	Retranchement	NH
8. La Gasse	Jannis	24 dec. 1828	Zuidzande	NH
9. Crince	Magdalena	12 jan. 1821	Cadzand	NH
10. La Gasse	Mattheus	13 sept. 1857	Zuidzande	NH
Vertrokken op 25 febr. 1859 naar Brazilië				
11. Theunisse	Izaak	8 juni 1824	Schoondijke	NH
12. De Visser	Janneke	15 maart 1819	Cadzand	NH
13. Theunisse	Sara	22 febr. 1846	Zuidzande	NH
14. Theunisse	Suzanna	30 dec. 1847	Zuidzande	NH
15. Theunisse	Izaak	15 dec. 1848	Zuidzande	NH
16. Theunisse	Janneke	7 febr. 1852	Zuidzande	NH
17. Theunisse	Elisabeth	17 sept. 1857	Zuidzande	NH
Vertrokken op 25 febr. 1859 naar Brazilië				
18. La Gasse	Pieter	30 sept. 1821	Zuidzande	NH
19. Tack	Sara Francina	31 mei 1823	Groede	NH
20. La Gasse	Mattheus Jacobus	1 mei 1855	Nieuwvliet	NH
21. Timmerman	Janneke	30 okt. 1844	Groede	NH
22. Tack	Jacobus Mattheus	26 april 1850	Nieuwvliet	NH
23. La Gasse	Jannis Daniël	19 maart 1857	Zuidzande	NH
Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië				
24. Andriesen	Izaak	1 jan. 1816	Oostburg	NH
25. Van Ouwerkerk	Francina Cornelia	30 maart 1822	Zuidzande	NH
26. Andriesen	Pieterella Cornelia	29 mei 1847	Zuidzande	NH
27. Andriesen	Cornelia	22 aug. 1848	Zuidzande	NH
28. Andriesen	Pieter	12 juni 1852	Zuidzande	NH
29. Andriesen	Cathalina	6 dec. 1853	Zuidzande	NH
Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië ¹				
30. Fremouw	Izaak	10 nov. 1837	Oostburg	NH
31. Van Schaffel	Janna	10 febr. 1838	Zuidzande	NH
32. Fremouw	Jannis	3 jan. 1860	Zuidzande	NH
Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië				
33. Zonville	Maria ²	8 april 1814	Oostburg	NH

¹ Volgens het bev. reg. van Zuidzande 1850-1861 werden deze personen op 10 febr. 1860 afgevoerd, doch er staat niet bij waarheen. Volgens microfilm Zeeland 487370 zijn zij in 1860 vertrokken naar Brazilië.

² Wed. van Jozias Marinus Smoor.

34. Smoor	Abraham Johannes	1 juni 1842	Zuidzande	NH
35. Smoor	Jozias Kornelis	30 nov. 1843	Zuidzande	NH
36. Smoor	Agatha Emelia	1 jan 1845	Zuidzande	NH
37. Smoor	Jozina Johanna	27 juli 1846	Zuidzande	NH
38. Smoor	Johannes	26 sept. 1848	Zuidzande	NH
39. Smoor	Jacobus Johannes	23 aug. 1854	Zuidzande	NH
40. Smoor	Magdalena Maria	16 aug. 1852	Zuidzande	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië

41. Theunisse	Maria	2 sept. 1830	Zuidzande	NH
42. Theunisse	Willem	16 sept. 1856	Zuidzande	NH
43. Theunisse	Jannis	14 sept. 1859	Zuidzande	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië

44. Lampier	Jozias	4 maart 1810	Zuidzande	NH
45. Van Ouwerkerk	Pieterrella Sara	31 juli 1812	Zuidzande	NH
46. Lampier	Izaak	31 aug. 1844	Zuidzande	NH
47. Lampier	Francina	28 nov. 1845	Zuidzande	NH
48. Lampier	Suzanna	26 sept. 1838	Zuidzande	NH
49. Lampier	Pieter Jacobus	13 juli 1850	Zuidzande	NH
50. Lampier	Pieterrella Sara	17 jan. 1853	Zuidzande	NH
51. Lampier	Kathalijntje	25 okt. 1854	Zuidzande	NH
52. Lampier	Catharina	5 maart 1857	Zuidzande	NH
53. Van Aalst	Jannis	7 febr. 1837	Zuidzande	NH
54. Lampier	Sara Pieterrella	30 aug. 1837	Zuidzande	NH
55. Van Aalst	Kathalintje	6 mei 1859	Zuidzande	NH
56. Lampier	Elisabeth	13 dec. 1839	Zuidzande	NH

Vertrokken op 10 febr. 1860 naar Brazilië

57. Risseuw	Pieterrella ¹	12 jan. 1812	Zuidzande	NH
58. Van Schaffel	Aaltje	21 jan. 1844	Zuidzande	NH
59. Van Schaffel	Pieterrella	8 okt. 1845	Zuidzande	NH

Vertrokken op 1 juli 1860 naar Brazilië

60. La Gasse	Daniël	4 nov. 1823	Zuidzande	NH
61. Nortier	Maria	24 mei 1831	Retranchement	NH
62. La Gasse	Abraham Anthony	17 sept. 1853	Oostburg	NH
63. La Gasse	Anthony Johannes	29 aug. 1855	Oostburg	NH

Vertrokken op 10 dec. 1860 naar Brazilië

64. Mabelus	Elisabeth	8 april 1849	Zuidzande	NH
-------------	-----------	--------------	-----------	----

Vertrokken op 18 dec. 1860 naar Brazilië

65. Schijve	Abraham	12 maart 1807	Oostburg	NH
66. Jongman	Catharina	4 maart 1805	Hoofdplaat	NH
67. Schijve	Pieter	21 april 1837	Zuidzande	NH
68. Schijve	Abraham	24 juli 1841	Zuidzande	NH

¹ Wed. van Izaak van Schaffel.

69. Schijve	Jacobus	14 juli 1843	Zuidzande	NH
70. Schijve	Johanna ¹	16 mei 1828	Zuidzande	NH
Vertrokken op 18 dec. 1860 naar Brazilië				
71. Du Bois	Pieter	25 juni 1826	Zuidzande	NH
72. Van Hee	Janna	29 maart 1819	Retranchement	NH
73. Du Bois	Abraham	10 dec. 1850	Zuidzande	NH
74. Du Bois	Jannis	28 maart 1852	Zuidzande	NH
75. Du Bois	Maria Helena	10 juni 1853	Zuidzande	NH
76. Du Bois	Suzanna	23 jan. 1855	Zuidzande	NH
77. Du Bois	Pieter	22 juli 1857	Zuidzande	NH
78. Du Bois	Jozina	3 nov. 1858	Zuidzande	NH
79. Du Bois	Izaak	15 maart 1860	Zuidzande	NH
Vertrokken in 1860, vermoedelijk op 18 dec. 1860, naar Brazilië				
80. Israel	Jacobus ²	19 maart 1835	Zuidzande	NH
Vertrokken op 15 februari 1861 naar Brazilië				
81. Crince	Pieter	29 nov. 1820	Groede	NH
82. Le Feber	Pieterrella	18 juni 1824	Waterlandkerkje	NH
83. Crince	Pieter	28 aug. 1847	Groede	NH
84. Crince	Pieterrella	17 maart 1849	Cadzand	NH
85. Crince	Maatje	11 okt. 1851	Zuidzande	NH
86. Crince	Suzanna	2 juli 1854	Zuidzande	NH
87. Crince	Jacob	4 nov. 1856	Zuidzande	NH
88. Crince	Jannis	31 aug. 1859	Zuidzande	NH
Vertrokken op 13 april 1861 naar Brazilië				
89. Vermeulen	Pieter	5 okt. 1828	Cadzand	NH
90. Van Lare	Maria	10 sept. 1830	Zuidzande	NH
91. Vermeulen	Pieter	15 juli 1853	Oostburg	NH
92. Vermeulen	Abraham	13 jan. 1861	Zuidzande	NH
Vertrokken in 1861 naar Brazilië ³				
93. Den Hollander	Marinus	22 mei 1814	Groede	NH

¹ Volgens het lidmatenreg. NH gem. Zuidzande is Johanna Schijve (Scheive), gekomen uit Oostburg in nov. 1857, op 15 dec. 1860 met attestatie vertrokken naar Brazilië. Volgens de microfilm Zeeland 487370 is zij met haar ouders in 1860 naar dat land meegeëmigreed.

² Hij vertrok volgens het lidmatenreg. NH gem. Zuidzande en volgens microfilm Zeeland 487370 in 1860 naar Brazilië. In het bev. reg. van Zuidzande was daar niets van te vinden.

³ Marinus den Hollander, gehuwd Zuidzande 9 april 1840 met Elizabeth Verduijn en hun kinderen staan vermeld in het bev. reg. 1850-1861 van Zuidzande en werden niet afgevoerd, althans er staat in de kolom van vertrek niets ingevuld. In het volgende bev. reg. 1862-1899 komen ze echter niet meer voor. Volgens microfilm Zeeland 487370 zijn ze in 1861 naar Brazilië vertrokken doch is abusievelijk de voornaam Marinus als Abraham opgegeven.

94. Verduijn	Elizabeth	8 nov. 1818	Nieuwvliet	NH
95. Den Hollander	Magdalena	16 juni 1841	Zuidzande	NH
96. Den Hollander	Elizabeth	19 mei 1843	Zuidzande	NH
97. Den Hollander	Jannis	27 febr. 1846	Zuidzande	NH
98. Den Hollander	Marinus	3 maart 1848	Zuidzande	NH
99. Den Hollander	Jozina Maria	17 febr. 1850	Zuidzande	NH
100. Den Hollander	Adriaan	29 febr. 1852	Zuidzande	NH
101. Den Hollander	Izaak	3 dec. 1859	Zuidzande	NH

Vertrokken op 12 april 1862 naar Brazilië

102. Elias	Jannis	6 nov. 1819	Cadzand	NH
103. De Smidt	Janneke	2 mei 1827	Zuidzande	NH
104. Elias	Jannis	27 juni 1852	Zuidzande	NH
105. Elias	Jacob	22 aug. 1854	Zuidzande	NH
106. Elias	Pieter	14 aug. 1856	Zuidzande	NH
107. Elias	Martinus	22 okt. 1858	Zuidzande	NH
108. Elias	Abraham	13 juni 1860	Zuidzande	NH

Vertrokken op 12 april 1862 naar Brazilië

109. Ghijssels	Magdalena	8 maart 1819	Retranchement	NH
----------------	-----------	--------------	---------------	----

Nakomelingen van West Zeeuws-Vlamingen in Brazilië

door M.E. van der Boom-van Haren

Maar weinig is bekend over de West Zeeuws-Vlamingen, die in de vorige eeuw naar Brazilië trokken om daar een nieuw bestaan op te bouwen en hetgeen dat er over bekend is, luidt niet veel goeds. De slavernij werd in Brazilië afgeschaft rond 1855 en reeds daarvoor stagneerde de invoer van deze goedkope arbeidskrachten sterk. Na de afschaffing van de slavernij zagen de grootgrondbezitters hun slaven vertrekken en hadden dringend vervangende werkkrachten nodig. Voor zover bekend is, stuitten vertegenwoordigers van deze grootgrondbezitters zuiver bij toeval op de West Zeeuws-Vlamingen en de bewoners van Pommeren bij Dantzig (die al vanaf 1840 in Brazilië wonen).

De levensomstandigheden van de Zeeuwen waren in die tijd voor de meesten ellendig. De arbeiders werkten zes dagen per week voor een schamel loon en er was veel werkloosheid. Het kostte de Braziliaanse ronselaars dan ook niet veel moeite om hen naar het verre Zuidamerikaanse land te lokken. De mooiste verhalen werden hen voorgehouden, terwijl in Nederland de toestand nog erger was dan normaal en er een economische crisis heerste door een aardappelziekte waardoor dit volksvoedsel schaars en duur was. Onderzoeken wezen uit, dat in totaal 504 West Zeeuws-Vlamingen zich inscheepten voor de reis naar *'het beloofde land'*.

Een van de ronselaars van de Antwerpse scheepvaartmaatschappij was Abraham de Groot uit Nieuwvliet. Dit blijkt uit een in Holanda bewaard gebleven overtochtsverdrag van Piet Heule (zie fragment-genealogie Heule). In het contract kunnen we lezen dat emigranten hun overtocht zelf moesten betalen. Volwassenen en kinderen mochten respectievelijk 200 en 100 pond aan goederen en etenswaren meenemen. De landverhuizers vertrokken per ezelwagen naar Antwerpen. Daar stapten ze aan boord van een zeilschip van de scheepvaartmaatschappij Steinmann en Co. De reis naar Brazilië duurde officieel 84 dagen.

Allen kwamen aan in de haven van Vitoria in de Braziliaanse provincie Espírito Santo. Door de koffiecrisis gedwongen, trokken zij al snel verder het onmetelijke Braziliaanse land in, waardoor alle contacten met de beschaafde wereld verloren gingen. Een grote groep Zeeuwen vestigde zich ondermeer in een plaats, die nu niet voor niets als Holanda op de kaart staat aangegeven. Daarnaast zijn ook Zeeuwen in de naburige dorpen terechtgekomen: Garrafao, Panorama en Pau Amarillo.

In 1903 bouwden de 'Hollanders' een eigen kerk te Holanda, om zich daardoor beter te onderscheiden van de Pommeranen en de Brazilianen, met wie spanningen op religieus en op huwelijksgebied ontstaan waren welke het groepskarakter dreigden aan te tasten.

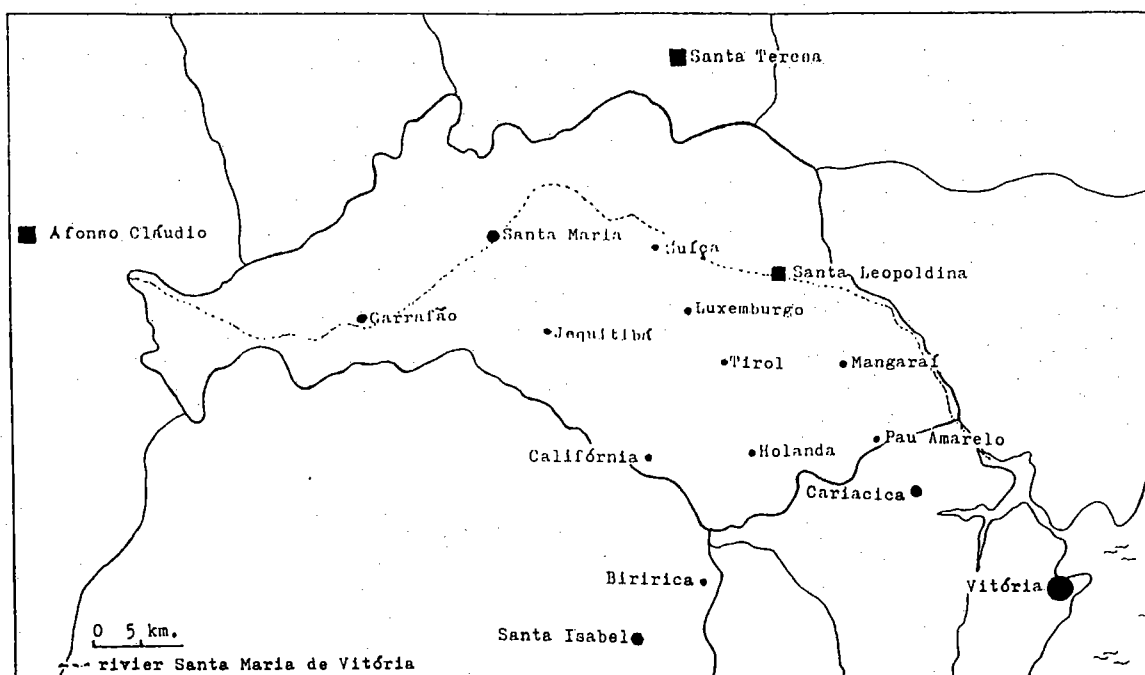
Na jarenlang in volkomen afzondering te hebben geleefd, werden de nakomelingen van de West Zeeuws-Vlaamse emigranten in 1973 'ontdekt' door de Nederlandse dominee Van Halsema, die samen met zendingswerker Jan van Bentum op speurtocht ging. Zij troffen 'Nederlands' sprekende Brazilianen aan. Hun taal bleek een verbastering van een Zeeuws-Vlaams dialect.

Er wonen heden ten dage in Garrafao 180 Nederlands sprekende gezinnen en in Holanda 20.

Het is deze families niet goed gegaan daar in het verre Brazilië, zo weten we. Hun kansen waren van meet af aan nihil, ze moesten immers de slaven vervangen ten dienste van de grootgrondbezitters. Dat betekende hard zwoegen op het land voor een schamel loon in een gebied zonder enige voorzieningen.

De nakomelingen van deze Zeeuwen leven op de rand van het bestaan. Tot 1930 verbouwden de Zeeuwen voornamelijk koffie, maar toen stortte de koffiemarkt in. Men stapte over op het telen van mandiocawortels, maar ook hierin kwam de klad. Daarna ging men bananen verbouwen. Ze

voorzien in hun levensonderhoud uit de opbrengst van bananen en koffie die zij verbouwen en aan de handelaren (*vendista*) doorverkopen. Van die handelaren zijn ze geheel afhankelijk. De handelaren hebben een monopoliepositie en zij bepalen de prijzen. Bij dezelfde monopolisten doen de van oorsprong West Zeeuws-Vlamingen dan weer hun inkopen voor hun levensonderhoud. Krijgen zij dus op een gegeven moment een betere prijs voor hun bananen en koffie, dan verhoogt de *vendista* op zijn beurt weer de prijzen van de produkten die hij aan hen verkoopt. Keus hebben de bewoners niet, ze kunnen nergens ander terecht dan bij de lokale *vendista*.

De gemeente Santa Leopoldina.

De verworvenheden van de twintigste eeuw zijn aan deze mensen volkomen voorbijgegaan. Het land wordt nog bewerkt met de hak, afstanden worden gemeten in 'zoveel uur gaans' en geld speelt nog een vrij kleine rol. De dagindeling van de boeren ziet er als volgt uit: ze beginnen als het licht wordt (05.00 uur) en eindigen als het donker wordt (19.00 uur). De meeste mensen gaan om acht uur naar bed. Er wordt om elf uur in de ochtend en om zeven uur 's avonds warm gegeten. Tussendoor zijn er nog enkele broodmaaltijden. De warme maaltijden bestaan uit zwarte bonen met maniokmeel, macaroni, rijst, kool of sla en soms een kippebout of een stuk vlees, maar er zijn ook mensen die soms niets te eten hebben.

Er is geen eigen vervoer en geen telefoon, weinig mensen hebben een radio of een koelkast. Er is gebrekkig of geen onderwijs en de medische voorzieningen zijn slecht, met een hoge kindersterfte als gevolg.

**U kunt deze mensen helpen d.m.v. uw steun aan de Stichting Zeebra
Zie de informatiefolder aan het einde van dit artikel**

Familie Lauret (Laurett)

- I. **Abraham Jannis (Jannes) Lauret**, geb. Zuidzande 3 aug. 1800, tr. 1e N.N., tr. 2e **Elizabeth van de Gazelle (van de Gezelle)**, geb. Retranchement 7 juni 1811, wed. van N.N. de Vleeschhouwer.

Het emigrantengezin Lauret behoorde tot de Nederlands Hervormde kerk te Retranchement en vertrok op 10 febr. 1860 van aldaar naar Brazilië. In het lidmatenboek van de kerk te Retranchement wordt vermeld dat Abraham Lauret en Elisabeth van de Gazelle in 1860 naar Brazilië vertrokken. Abraham was aangenomen als lidmaat in 1841 met attestatie van Groede, Elisabeth was in het jaar van vertrek lidmaat geworden. Ook de oudste dochter Neeltje (Cornelia) wordt in dit boek vermeld, zij werd aangenomen als lidmaat in 1859.

Kinderen het eerste huwelijk:

1. **Cornelia (Neeltje) Lauret(t)**, geb. Retranchement 8 mei 1841, tr. (Brazilië) N.N.
2. **Anton (Anthony) Lauret(t)**, geb. Retranchement 30 okt. 1842, volgt II.
3. **Jozias Lauret(t)**, geb. Retranchement 4 mei 1846, tr. (Brazilië) **Sara Theunisse**, geb. Zuidzande 22 febr. 1846, dochter van Izaak Theunisse en Janneke de Visser. Sara emigreerde op 28 febr. 1859 met haar ouders, drie zusters en een broer van Zuidzande naar Brazilië.

Jozias is waarschijnlijk identiek met Jeremias (in een brief van zijn vader *Cermijas* genoemd) die tenminste twee zoons had en overl. na 1929 op hoog bejaarde leeftijd (Zie: *Brieven van emigranten (3)* elders in dit blad).

Kinderen uit het tweede huwelijk:

4. **Abraham Jannis Lauret(t)**, geb. Retranchement 11 febr. 1828, tr. (Brazilië) 5 maart 1867 (huw. get. zijn broers Anthony en Jeremias) **Cornelia (Ké) Andriesen**, geb. Zuidzande 22 aug. 1848, dochter van Izaak Andriesen en Francina Cornelia van Ouwerkerk. Cornelia Andriesen vertrok op dezelfde dag als haar latere echtgenoot (10 febr. 1860) met haar ouders, drie zusters en drie broers, van Zuidzande naar Brazilië. Zie voor dit echtpaar met name de rubriek *Brieven van emigranten (3)* elders in dit blad. Dit echtpaar had tenminste 1 (onecht) kind.
5. **Jannis (Johannes) Lauret(t)**, geb. Retranchement 23 aug. 1849, tr. (Brazilië) **Suzanna Jacobs**, geb. Zuidzande 28 okt. 1848, dochter van Jannis Jacobs en Cornelia La Gasse. Suzanna emigreerde op 19 febr. 1859 met haar ouders, een zuster en drie broers, van Cadzand naar Brazilië.
6. **Pieter Lauret(t)**, geb. Retranchement 1 april 1852, tr. **Johanna Jacobs**, vermoedelijk dochter van Jannis Jacobs en Cornelia La Gasse. Wellicht is de inschrijving in het bevolkings register van een op 30 sept. 1853 te Cadzand geboren zoon Johannes binnen het gezin Jacobs-La Gasse foutief en moet dat een dochter Johanna zijn. In 1857 werd immers van dit echtpaar ook nog een zoon Jannis geboren. Zie voor emigratiegegevens hierboven.

Uit het eerste huwelijk van Elisabeth van de Gazelle:

7. **Jozina de Vleeschhouwer**, geb. Aardenburg 15 maart 1846.

- II. **Anton (Anthony) Lauret(t)**, geb. Retranchement 30 okt. 1842, lange tijd voorzitter van de kerkeraad te Holanda (en na hem een van zijn zoons), tr. (Brazilië) circa 1870 (na

1867) **Johanna Boone**, geb. IJzendijke 13 april 1843, dochter van N.N. Boone en Elisabeth Schijve.

In het lidmatenregister van Groede werd aangetekend dat op 15 dec. 1860 naar Brazilië vertrokken Johanna Boone en Elisabeth Schijve, de laatste gekomen van Oostburg op 4 okt. 1847. Volgens het bevolkingsregister van Groede vertrokken Elisabeth Schijve (weduwe), haar twee dochters en twee zoons, vergezeld van de in 1834 te Oostburg geboren Pieter Johannes Krijger op 17 dec. 1860 naar Brazilië.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Anton (Anthony) Laurett**, volgt III.
2. **Abraham Laurett**, tr. N.N.
3. **Elizabeth Laurett**, tr. **Abraham Heule**, zie fragment-genealogie Heule.
4. **Johanna Laurett**, tr. **Calot França**.
5. **Aaltje Laurett**, tr. **Abraham Valkenier**, waarschijnlijk een te Brazilië geb. zoon van Jozias Cornelis, Pieter of Jacob Valkenier, zoons van Abraham Valkenier en Johanna Smoor (emig. op 1 febr. 1861 vanuit Groede).
6. **Janneke Laurett**, tr. **Jan Boone**, mogelijk een te Brazilië geb. zoon van Izaak, Jannis of Abraham Boone, zoons van Izaak Boone en Sara Dubois (emig. op 10 febr. 1860 vanuit Nieuwvliet); van Levinus Petrus of Gustavus Boone, zoons van Charles Josephus Boone en Maria de Grootte (emig. op 1 aug. 1858 vanuit Hoofdplaat); of van Abraham of Pieter Johannes Boone, zoons van eerder genoemde Elisabeth Schijve (in het laatste geval dus een huwelijk tussen neef en nicht).
7. **Jeremias Laurett**, ongehuwd.
8. **Maria Laurett**, tr. **Piet van Schaffel**, volgens de gegevens uit de bevolkingsregisters 1858-1892 van West Zeeuws-Vlaanderen is van daar geen mannelijke Van Schaffel naar Brazilië geëmigreerd.

III. **Anton Laurett**, geb. (Brazilië) circa 1870, tr. circa 1895 **Elizabeth Verduin**, zij was eerder gehuwd met Johannes Heule, zie fragment-genealogie Heule, en is vermoedelijk een dochter van Jannis, Abraham, Jacobus of Izaak Verduijn, zoons van Jan Verduijn en Maria Cornelia van Houte (emig. op 26 febr. 1859 vanuit Nieuwvliet).

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Anton Laurett**, volgt IV.
2. **Abraham Laurett**, tr. **Augusta Gröner**.
3. **Jeremias Laurett**, tr. **Elizabeth Gröner**.
4. **Isaac Laurett**, tr. **Sara Laurett**.
5. **Jacob Laurett**, tr. **Piaternella Laurett**.
Sara en Piaternella Laurett zijn wellicht nazaten van Jozias (Jeremias) Laurett (I.3) of Abraham Jannis Laurett (I.4).
6. **Maria Laurett**, tr. **Willem Jansen**.
7. **Johanna Laurett**, tr. **Josias Jansen**.
8. **N.N.** (doodgeboren kind).

IV. **Anton Laurett**, tr. 1e **Oliviera Leopoldina**, tr. 2e **Johanna Jansen**.

Kind uit het eerste huwelijk:

1. **Anton Laurett**, tr. **Marie Jansen**.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

2. **Abraham Laurett**, volgt V.
3. **Piet Laurett**, tr. **Florisbel Seni**, mogelijk een nazaat van **Pieter Senij** (emig. 1858? vanuit Breskens).
4. **Magdalena Laurett**, tr. **Piet Heule**, zie fragment-genealogie Heule.
5. **Marie Laurett**, tr. **Paulo Barcellos**.

V. **Abraham Laurett**, tr. **Laura Mansk**.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Gilson Laurett**.
2. **Aucilio Laurett**.
3. **Aucelina Laurett**, tr. **Emile Laurett**. Kinderen uit dit huwelijk: a. N.N. (doodgeboren kind) en b. **Fatima Laurett**.
4. **Gildo Laurett**, volgt VI.
5. **Maria Laurett**.
6. **Adelmo Laurett**.
7. **Elma Laurett**.

VI. **Gildo Laurett**, tr. **Isalma Heule**, zie fragment-genealogie Heule.

Kind uit dit huwelijk:

1. **Uilson Laurett**.

Familie Heule

- I. **Pieter Heule**, geb. Nieuwvliet 31 jan. 1833, arbeider, tr. circa 1857 **Suzanna de Reu**, geb. Groede 24 nov. 1829.

Pieter Heule en zijn gezin staan nog vermeld in het bevolkingsregister van Nieuwvliet 1851-1861 en werden niet afgevoerd. In het volgende register komen ze echter niet meer voor. De vermoedelijk vertrekdatum is 30 okt. 1861 (tegelijk met de vader van Suzanna de Reu en zijn kinderen, die emigreerden vanuit Cadzand.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Abraham Heule**, geb. Nieuwvliet 14 sept. 1859, volgt IIa.
 2. **Johannes Heule**, geb. Nieuwvliet 10 nov. 1860, volgt IIb.
 3. **Piet Heule**, tr. N.N. **Barboso**.
 4. **Suzanne Heule**, tr. N.N. **Barboso**.
 5. **Marin Heule**, tr. N.N. **Barboso**.
 6. **Jacob Heule**, tr. N.N.
- IIa. **Abraham Heule**, geb. Nieuwvliet 14 sept. 1859, tr. 1e circa 1885 **Elizabeth Valkenier**, verm. een in Brazilië geb. dochter van **Abraham Valkenier** en **Johanna Smoor**; tr. 2e **Elizabeth Lauret**, zie fragment-genealogie Lauret(t).

Kind uit het eerste huwelijk:

1. N.N. (dodgeboren kind).

Kinderen uit het tweede huwelijk:

2. **Johanna Heule**, tr. **Jacob Jansen**.
3. **Suzanne Heule**, tr. **1935 Fritz Pagung**. Zij adopteerden August Laurett (zoon van Isaac Laurett en Marie Pagung), tr. Renielde Lampier. Kinderen uit dit huwelijk: a. Gilmar Laurett; b. Rosaleine Laurett.
4. **Marie Heule**, tr. **Abraham Heule**, zoon van Piet Heule en Caterien Seni, zie III.
5. **Elizabeth Heule**, tr. **Jan Seni**, mogelijk een nazaat van Pieter Senij (emig. 1858? vanuit Breskens).

- IIb. **Johannes Heule**, geb. Nieuwvliet 10 nov. 1860, tr. **Elizabeth Verduin**, mogelijk een te Brazilië geb. dochter van Jan Verduijn en Maria Cornelia van Houte (emig. op 26 febr. 1859 vanuit Nieuwvliet).

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Piet Heule**, volgt III.
2. **Jan Heule**, tr. **Joanna Portugès**.
3. **Suzanne Heule**, tr. **Jan Jansen**.
4. **Caterien Heule**, tr. **Manoel Portugès**.

- III. **Piet Heule**, tr. **Caterien Seni**, mogelijk een nazaat van Pieter Senij (emig. 1858? vanuit Breskens).

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Abraham Heule**, volgt IV.
2. **Piet Heule**, tr. 1e **Marie Laurett**, tr. 2e **Magdalena Laurett**, zie fragment-genealogie Laurett(t).
3. **Jan Heule**, jong overl.
4. **Marie Heule**, tr. **Jan Laurett**, waarschijnlijk een nazaat van Jozias (Jeremias) Laurett (Laurett, I.3) of Abraham Jannis Laurett (Laurett, I.4).
5. **Catarien Heule**, tr. 1e **Adolfo França**, tr. 2e **Jan Laurett**.

- IV. **Abraham Heule**, tr. (zijn achternicht) **Marie Heule** (IIa.4), dochter van Abraham Heule en diens tweede vrouw Elizabeth Laurett.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Florianne Heule**, volgt Va.
2. **Alfredo Heule**, volgt Vb.
3. **Piet Heule**, tr. **Marie Lepinga**.
4. **N.N.** (dodgeboren kind).

- Va. **Florianne Heule**, tr. 1e **Frederica Reinholz**, tr. 2e **Caroline Kister**.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. **Frans Heule**.
2. **Augusta Heule**.
3. **Abrao Heule**.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

4. **Jacob Heule**.
5. **Edegar Heule**.

6. **N.N.** (dodgeboren kind).
7. **David Heule.**
8. **Reniet Heule.**

Vb. Alfredo Heule, tr. Mathilda Schwamba.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Isalma Heule, tr. Gildo Laurett, zie fragment-genealogie Lauret(t).**
2. **Ivanilde Heule.**
3. **Dali Heule.**
4. **Edimar Heule.**
5. **N.N.** (dodgeboren kind).
6. **Edils Heule.**

Familie Smoor (Simoras, Soares)

- I. **Jozias Marinus Smoor, overl. tussen 1852 en 1860, tr. circa 1840 Maria Zonville, geb. Oostburg 8 april 1814.**

Maria vertrok, als weduwe, op 10 febr. 1860 uit Zuidzande met zeven kinderen.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Abraham Johannes Smoor, geb. Zuidzande 1 juni 1842, tr. N.N.**
2. **Jozias Kornelis Smoor, geb. Zuidzande 30 nov. 1843, volgt II.**
3. **Agatha Emelia Smoor, geb. Zuidzande 1 jan. 1845, tr. N.N.**
4. **Jozina Johanna Smoor, geb. Zuidzande 27 juli 1846, tr. N.N.**
5. **Johannes Smoor, geb. Zuidzande 26 sept. 1848, tr. (Brazilië) Elizabeth den Hollander, geb. Oostburg 19 okt. 1852, dochter van Jan den Hollander en Elizabeth Steijaard (emig. op 15 dec. 1861 vanuit Oostburg).**
6. **Magdalena Maria Smoor, geb. Zuidzande 16 aug. 1852, tr. Willem Jansen, geb. Retranchement 15 febr. 1850, zoon van Jacob Jansen en Maria Vinke (emig. 18 dec. 1861 vanuit Retranchement).**
7. **Jacobus Johannes Smoor, geb. Zuidzande 23 aug. 1854, tr. Francine Grub.**

- II. **Jozias Kornelis Smoor, tr. Amalia Seni, mogelijk een nazaat van Pieter Senij (emig. 1858? vanuit Breskens).**

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Jozias Smoor, ongehuwd.**
2. **Suzanne Smoor, tr. Jacob Crince.**
3. **Frans Smoor, volgt III.**

- III. **Frans Smoor, tr. Marie Rosa Vicente.**

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Anna Simora, tr. Jan Jansen.**
2. **Joao Simora, ongehuwd.**
3. **José Simora, jong overl.**
4. **Abrao Simora, tr. Rosa Maria Steiner.**

5. **Pedro Simora**, ongehuwd.
6. **Emile Simora**, volgt IVa.
7. **Marie Simora**, tr. **Ise Braselle**.
8. **Antonio Simora**, volgt IVb.
9. **Francisco Simora**, volgt IVc.
10. **Gillebert Simora**, tr. 1e **Marie Vicente**, tr. 2e **Cecile Lapinte**.
11. **Amalia Simora**, tr. **Manduk Braselle**.

IVa. Emile Simora, tr. Cecile Soares.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Joao Soares**, ongehuwd.
2. **Alfredo Soares**, volgt Va.
3. **Almidio Soares**, volgt Vb.
4. **Valdemar Soares**, ongehuwd.
5. **Marie Soares**, ongehuwd.
6. **Florianne Soares**, ongehuwd.
7. **Albertine Soares**, volgt Vc.
8. **Francisco Soares**, ongehuwd.
9. **N.N.** (dodgeboren kind).

IVb. Antonio Simora, tr. 1e Regina Boone, tr. 2e Alvina Gomes.

Kind uit het eerste huwelijk:

1. **N.N.** (dodgeboren kind).

Kinderen uit het tweede huwelijk (15, hiervan 7 voor de huwelijksleeftijd overl.):

2. **Altamire Simora**, tr. **Christine Lauret**.
3. **Helena Simora**, tr. **Joao Furtado**.
4. **Marie Simora**, tr. **Joao Soares**.
5. **Abelinda Simora**, tr. **Adolfo Heule**.
6. **Audetti Simora**, tr. **Ise Luiz**.
7. **Idali Simora**, tr. **Dejalma de Fraga**.
8. **Clement Simora**, tr. **Marie Heule**.
9. **Christine Simora**, woonde ongehuwd samen met 1e **Jacob Jansen**, 2e **José Christ**, 3e **Betti Adao**. Kinderen van de 1e man: a. **Florisbel Jansen**; b. **Bastiao Jansen**; c. **Pedro Jansen**; d. **Marie Jansen**. Kind van de 2e man: e. **Leomar Jansen**.
10. **Isaura Simora**.
11. **Valdeti Simora**.
12. **Clerio Simora**, jong overl.
13. **Claudio Simora**.
14. **Krilse Simora**.
15. **Nilse Simora**, jong overl.

IVc. Francisco Simora, woonde ongehuwd samen met Cecile Jansen.

Kinderen:

1. **Isé Simora**, tr. **Olinas Braz**.
2. **Francisco Simora**, ongehuwd.
3. **Alvira Simora**, jong overl.

4. **Joao Simora**, jong overl.
5. **Marie Simora**, ongehuwd. Kind: a. Valdeci Jansen.
6. **Alfredo Simora**, ongehuwd.
7. **Cecilia Simora**, ongehuwd.

Va. **Alfredo Soares**, tr. **Marie José de Freitas**.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Glacie Soares**.
2. **Allaeti Soares**.
3. **José Soares**.
4. **Claciette Soares**.

Vb. **Almidio Soares**, tr. **Naide de Freitas**.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **N.N.** (dodgeboren kind).
2. **Clacie Soares**.

Vc. **Albertine Soares**, woonde samen met **Angela de Freitas**.

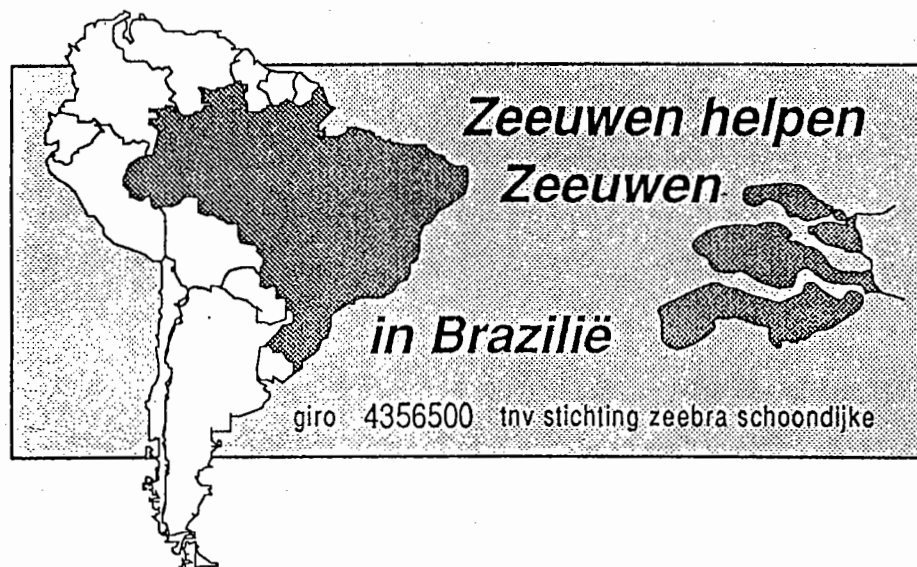
Kinderen:

1. **Vandelino Soares**.
2. **Vandé Soares**.
3. **Valdir Soares**.
4. **Rosania Soares**.

Beknopte literatuurlijst:

- Aandacht voor 'the Lost Dutch of Espirito Santo'*, in: The Windmill Herald van 12 maart 1978.
- Actie van Stichting Ze-Bra voor 'Zeeuwsvlamingen' in Brazilië*, in: Provinciale Zeeuwse Courant van 13 november 1980.
- Informatiefolder en correspondentie Stichting "Ze-bra" te Cadzand.
- Correspondentie met de Zending en werelddiakonaat van de Gereformeerde kerken in Nederland te Leusden.
- Frans Buysse, *Bijdragen tot de Geschiedenis van West-Zeeuws-Vlaanderen nr. 13*, uitgave Heemkundige Kring West-Zeeuws-Vlaanderen, 1984.

Met dank aan de heer Van Vooren van de Heemkundige Kring Aardenburg te Aardenburg.

Stichting Zeebra (Zeeland-Brazilië)

Samengesteld uit vertegenwoordigers van diverse kerkelijke en maatschappelijke organisaties van allerlei gezindten en enkele mensen op persoonlijke titel.

Doelstelling

Verlenen van steun aan nakomelingen van Zeeuwen, die in de jaren 1859-1862 naar Brazilië emigreerden. Ze leven in een bergachtige streek, in een dorp genaamd Holanda, met een zeer slechte infrastructuur onder zeer armoedige en kommervolle omstandigheden.

Activiteiten (tot nu toe)

- Vrachtautoproject. Door coöperatieve exploitatie van een vrachtauto (ook aangeschaft m.m.v. Zeebra) zijn de mensen in Holanda voor transport minder (financieel) afhankelijk van tussenpersonen bij verkoop van hun producten (o.a. bananen).
- Geitenproject. D.m.v. dit project probeert Zeebra gezinnen aldaar van een geit te voorzien en scholing te geven in het houden van geiten opdat ze over melk kunnen beschikken die in het voedselpakket ontbreekt. Centraal staat een geiten-praktijk-centrum annex voorlichtings- en scholingsinstituut.
- Muziekproject. Door medefinanciering van muziekapparatuur geeft Zeebra steun aan bijeenkomsten van de verschillende gemeenschappen ter bevordering van het sociale contact en het tegengaan van inteelt.

Financiën

De Stichting is voor zijn inkomsten, en dus voor hulp, vrijwel geheel aangewezen op giften van derden.

Informatie

Correspondentie- en informatieadres:

J.M.C. Mertens (secr.), Mariastraat 43, 4506 AD Cadzand. Telef. 01179-1578.

Voor groepen belangstellenden kan een voordracht over Zeebra worden gehouden m.b.v. videoband of dia's.

Postbankrekening: 4356500 t.n.v. Stichting Zeebra te Schoondijke.

Brieven van emigranten (3)

178

De brief is van de hand van Abraham Lauret (gehuwd met Elisabeth van de Gazelle, zie blz. 179 van dit blad), die op 10 febr. 1860 uit Retranchement naar Brazilië vertrok.

Omstreeks 1929 leefden te Holanda nog de hoogbejaarde Jeremias Lauret en zijn zonen en neef Anton, Abraham en Izaak Lauret. De brief werd overgenomen uit de studie van Frans Buysse over de Nederlanders in Holanda, Brazilië (*Bijdragen tot de geschiedenis van West Zeeuws-Vlaanderen, nr. 13*, blz. 140-141). De oorspronkelijke bron is: *Een brief uit Brazilië*, in: Mededelingen van de Heemkundige Kring West Zeeuws-Vlaanderen, december 1981, 14e jaar nr. 3-4, volgnr. 53.

Leopoldiena den 19 augustus 1867.

Zeer geliefde broeders en zusters.

Daar het nu weer een ruimen tijd geleden is dat wij van malkander niet gehoord hebben zoo neem ik dan de pen op om u eenige letteren toe te zenden. Wij zijn voor tegenwoordig nog allen fris en gezond en wij hopen dat gij deze letteren ook in gezondheid moogt ontvangen, want daar is niets dat de gezondheid te boven gaat.

Ik moet u melden dat ik den brief of die weinige letteren van mijn zwager Abraham van de Gazelle ontvangen hebt op den 26 desember die gedagtekent was op den 2 September 1866. Hen daar uit gezien als dat gij allen nog fris en gezond waart, het welk mij zeer lief was dat te mogen zien dat gij allen in zoo een welstand verkeerden en nu wil ik u ook het een en ander melden van hetgeen hier in dien tijd weer voorgevallen is.

Ten eersten moet ik u melden alsdat mijn zoon Abraham Louret ook getrouwd is met Ké Andreisen, een dochter van Izak Andriesen en van Frans Houwerkerk. Dat zijn zulke brave menschen en zo goed dat zij van goedheid niet deugen. Wij noemen het een kot en een heider [ieder] is daar wel gekomen. De jonkmans moeten er niet veel naar toelopen want zij gaan er zelf naar toe. Zijn houdste dochter dei houdt met een Portugese man aan dei vrouw en grote kinders heeft dus moet gij niet vragen wat voor een lekkertje dat het is en de andere daar Abraham mede getrouwt is die is al zoo goed, want hei heeft haar niet opgevreden [opgevreëen, het hof gemaakt] maar zij heeft hem zelf opgevreden en zoo lank achter zijn gat geloopt tot dat zij bij hem een kintje mogt koopen en dan hebben zij het mooi gemaakt. Abraham was hier bij een heer om op zijn huis te passen. Dat is een koopman in houdt en die ging dan weder naar zijn vrouw die woonden in Zinte Kruis en daar verdien hij 12 Milenrijs in den maand en dan ging de schoone Ké alle Zondagen daar naar toe en somtijds smaandags wederom. Zoo moet gij ook niet vragen wat voor een lekkertje dat het ook is. Zoo heeft hij daar 9 weken geweest, dan komt zijn heer weder. Abraham die krijgt zijn gelt en neemt zijn gelt aan en neemt zijne klederen en gaat met dat alles naar Andriesens maar den anderen dag dan komt hij naar mijn. Dag vader, dag moeder hoe ga het? Al goed en me joe ook goed? Jongen waar hebt gij u klederen gelaten? Die heb ik tuis gelaten. Zoo waar is dan u tuis? Wel bij Andrisen. Zoo is u tuis bij Andrisen? Ja, zoo jongen dan zijt gij juist op de schoonste plaats die gij maar vinden kunt, in een hoerekot. Daar brengt gij u gelt en u klederen en u karate [karakter] smijt gij op straat. Ja maar van Ké is er toch niet te zeggen? Neen er valt niet veel van te zeggen of weet gij niet dat het ene hoere is en een dief? Het spreekwoord is niet te vergeefs. Men zegt dat twe aaren van een hoere meer trekt als twee paarden. Mijn zoon gij smijt u karate op de straat en gij wort bij hoeren en boven gerekent. Ja maar hij zijde ik wil er toch niet vandaan blijven. Ik wil her

maar me gaan trouwen en ik zou gaarne mijn kleederen hebben. Maar dat was juist niet geraden. Gij hebt mij en mijn huis geloogent anders was gij naar mij geloopt en gij kunt u kleederen niet krijgen. Hen weet ook dat gij nog niet getrouwt zijt. Ja maar hij meende dat hij niemand noodig hadde. Ja dat wil ik dan maar zien of gij niemand noodig hebt. Hij is dan naar de domeni gegaan en ondertrouw gedan. Ja maar hoe houd zijt gij? Ja negetien jaar. Zoo hebt gij dan een bewijs van u vader? Neen dat heb ik niet. Zoo, als er dan geen tegenstand gedaan wort dan zal ik u trouwen. Maar juist als de twedemaal zijn gebooiyen afgeropen wierden in de kerk kwam ik smorgens bij den domeni. Hij zijde: Zoo Louret, gij komt zekerlijk spreken over het trouw van u zoon. Ja ik heb gehoord dat hij al onder geboojen is. Ja dat is ook waar Louret, maar als gij daar heits tegenin te brengen hebt dan hebt gij het maar te zeggen. Ja hij heeft gezegt dat hij niemand nodig hat om te trouwen, maar hij heeft zijn kinderlijke pligt aan mij niet gedaan en dat zou ik willen. Zoo dat is goed, dan zal ik hem niet trouwen voor dat hij dat gedaan heeft en dan moet hij bewijs van u inbrengen. U schrijft deze woorden omdat hij met geen vals bewijs zoude kunnen koomen en gij kunt hem nog twee jaar doen wagten en als ik dan als domeni wil dan moet hij nog vijf jaar naar mijn ook wagten, maar dat zullen wij niet doen omdat het noodig is. En dan heb ik em drie maal doen bij mijn komen om het jawoord en de derde maal heb ik het em gegeven en den vijfden maarte is hij getrouwt 1867.

Anthoni en Cermijas zijn getuigen geweest en Jannis en Pieter hebben ook op de feest geweest maar ik en mijn vrouw niet. Ik moet hiermede uitschijden anders heb ik geen plaats meer voor wat anders.

Anthoni en zijn vrouw en zijn twee kinderen zijn ook nog gezond en Cemijas is nog niet getrouw en die heeft zijn tuis bij Anthoni en is ook nog gezond. De reden dat zij nog niet getrouw zijn dat is omdat de vader van die meid dat kind heeft doen rooms doopen en zij hat hem belooft dat zij zouden allen protestand gedoop worden. Het gaat al aardig in Brazille. De houders mogen tegen de kinders niets zeggen of zij zeggen maar: ja ik zal maar zien dat ik trouwen, of: ik gaan naar de Brazilejanen en komen niet meer weder, zooals Marinus den Hollander zijn zoon en dochter. Die zijn al twee jaar weg en zij zien naar unnie houders niet meer om. Marinus is in de stat hen Joziena is bij een Braziliaansen boer maar zij weten toch niet regt waar dat zij is en har vader heeft Marinus al een dag of acht in het kot laten zetten en dan heeft hem den groote hoenger naar zijn vaders huis gejaagt. Dan mogt hij nog om zijn kleederen en hij is weer weggebleven, dus kunt gij wel zien hoeveel dat de kinders om har houders geven. Hen zoo zijn zij meest allen en als zij dan getrouwt zijn dan koomen zij weer van harremoede naar vader en moeder einde.

Wij hebben deze afgeloopene zomer veel regen gehat. Vijf maanden lang. Wij hebben nog weken geweest dat wij geen mooie weer hadden. De boonen zijn bijna al geschoten geweest en noch zulke zwaren regen dat her stukken van de bergen gezakt zijn. Dat heeft plats gehat op den eersten februarij en daar zijn ook veel bruggen weg gespoelt zijn en wij hebben bijna geen land kunnen klaarmaken om weer in te planten. Tegenwoordig hebben wij gunstig weder om onze kaffi te trekken. Ik wenschte wel dat gij mij eens kwam bezoeken, dan zout gij wat moois zien. Het zijn net als de keezeboomen maar de sterten zijn zoo lank niet en van 12 tot 16 aan een tros. Het is een mooie vrugt maar het gelt dat er van komt is ook mooi. Toch is zij niet duur. Zij is maar vier Milerijs de rober. Gij moet ook eens schrijven hoe duur dat zij bij u is. De mannefakturen zijn hier in Brezije duur. Het wit kattoen is eens zo duur als bij u en alle andere soorten dat is het zelfde.

Ik moej hier mede heindiegen. Ik moej u dat nog zeggen dat ik een paart gekogt hebt, een blauw merri van vier jaar teinde.

Weest duizend maal van ons gegroet die hier zig noemen Abram Louret en Elizabet van de Gazelle.

De Nederlander in Brazilië

Uit: John Landwehr, *De Nederlander uit en thuis. Spiegel van het dagelijks leven uit bijzondere zeventiende-eeuwse boeken*

Vlak na de verovering van de Spaanse zilvervloot in de Cubaanse baai van Matanzas, slaagde de West-Indische Compagnie erin om enige Honduras-schepen in beslag te nemen, die de volgende lading hadden: '2180 kassen¹ en fardeelen² droge indigo van Guatemala, 218 idem maar natte indigo, 6176 droge West-Indische huiden, 266 pakken salsaparilla, 27 pottisen³ balsem-olie, 7000 pont gember van St. Domingo, 51 pont en een half omgemunt silver, 12 metaele stucken geschuts en 28 ysere gotelingen.'

Beide wapenfeiten gaven de WIC voldoende zelfvertrouwen om hun voorgenomen aanvallen op de koning van Spanje voort te zetten. Daarom is men opnieuw te rade gegaan en kwamen verschillende landen op het westelijk halfrond ter sprake, doch tenslotte liet men de keuze vallen op Brazilië, in het bijzonder de *capitania* (provincie) van Pernambuco, omdat van daar een zeer grote uitvoer was van suiker en Braziliaans hout. Het was ook de grootste *capitania* van Brazilië, Don Duarte d'Albuquerque in Portugal was de eigenaar. Hij was getrouwd met de dochter van Conde de Basto en deze had zijn broer Don Mathias d'Albuquerque, oud zesendertig jaar, daarheen gezonden om die provincie namens hem te besturen. Hij landde er met zeventig soldaten vier maanden voor de aankomst van de Nederlanders. De Portugezen bewoonden daar elf plaatsen en dorpjes, waarvan de belangrijkste was Olinda bij het Recife. Er waren vier kloosters waarin totaal ongeveer honderddertig geestelijken woonden.

De hoofdkerk werd St. Salvador genoemd en er waren nog zes andere kerken. De stad was ommuurd aan de zee kant, maar niet landinwaarts. Er woonden ongeveer tweeduizend zielen, de geestelijken niet meegerekend. Hiervan werden vier vendels burgers geformeerd: elk van 120, 100 en 80. Er waren drie vendels soldaten van elk 80 man, hoewel 100 vereist was. Onder de burgers bevonden zich 200 zeer welgestelden, wier vermogens geschat werden op twintig-, dertig-, en wel vijftigduizend *cruzeiros*.

Van de stad of naar het zuiden tussen de rivier en de zee strekte zich een smalle strook land uit, waarop het dorp Recife lag. Daar werden alle goederen geladen en gelost, terwijl de grote schepen bij Pozo in volle zee voor anker gingen. Tegenover Pozo lag een klein fortje, opgebouwd uit steen, dat door de Portugezen St. Jorge genoemd werd.

In deze provincie waren meer dan zeventig suikermolens of *engenhos*, waarvan sommige door hun grootte wel dorpen genoemd konden worden. Ze bestonden

Johan Maurits, naar een gravure van Pieter Claesz. Soutman (1647).

¹ Kisten, dozen.

² Pakken, balen.

³ Kruiken.

onder andere uit een planterswoning, slavenbarakken, toko's, een kapel, molen, ketelhuis en een drooghuis. Er werd genoeg suiker uitgevoerd voor tachtig of negentig schepen jaarlijks. Sommigen die er jaren gewoond hebben, vertellen hoe op één dag uit de haven van Olinda veertig schepen met suiker bevracht werden, terwijl nog eenzelfde hoeveelheid in de suikermolens was, en er ook nog in de pakhuizen bleef liggen. Om die molens aan het werk te houden, voerden de Portugezen vanuit Angola regelmatig negerslaven aan. Uit de registers is gebleken dat het in de jaren 1620 tot 1623 om 15.430 negers ging, die met schepen vanuit Afrika naar Pernambuco aangevoerd werden. Een provincie kortom, die zeer rijk was aan produkten en aan arbeidskrachten.

De Heren Negentien van de WIC benoemden Hendrik Cornelisz. Lonck tot bevelhebber, omdat hij zich ook onderscheiden had bij de verovering van de zilvervloot (Piet Heyn was op eigen verzoek in ruste gegaan). Men vertrok op 28 september 1629 met een armada van 64 schepen en jachten, waarop zich 1317 metalen en ijzeren stukken geschut bevonden en een bemanning van acht- tot negenduizend 'eeters onder soldaeten en bootsvolck' aldus J. Commelin in *Frederick Hendrick van Nassauw, Prince van Orangien, Zyn leven en Bedryf*. Amsterdam 1651.

Lonck besloot met kolonel Van Waerdenburgh om twee jachten vooruit te sturen naar Brazilië om de situatie daar op te nemen. Op het eiland S. Vincent werden de soldaten dagelijks geoefend, terwijl het bootsvolk de schepen schoonmaakte. Hier verbleef men tot Kerstmis 1629. Dit verblijf eiste een zware tol van de manschappen: behalve de doden, werden er ongeveer 800 zieken geteld. Toen men vertrok bleek echter dat er 246 doden waren en 1200 zieken.

Ter hoogte van de Braziliaanse kust gekomen, veroverden zij op 11 februari 1630 een Spaans slavenschip en een bark, waarin 180 pijpen Spaanse wijn, die hen goed te pas kwamen. Intussen voegde zich het jacht *de Swaluwe* bij hen, die bij Fernando Noronha aan land was gegaan en waarvan vijf matrozen gevangen genomen waren en naar de gevangenis in Olinda gevoerd. De stadhouder aldaar was dus gewaarschuwd dat er iets op til was. Zij verwachtten dat de Nederlanders vanuit Zee zouden aanvallen en hadden daarom de nodige schepen in de haven laten zinken, evenzo bij Pozo. Verder hadden ze een ijzeren ketting over het zeegat gespannen. Men hield krijgsraad en besloot om kolonel Diederick van Waerdenburg met 2101 soldaten en 699 matrozen twee mijlen noordelijk van de stad aan land te zetten om de stad aan die kant vanuit de landzijde langs het zeestrand aan te vallen. Er werd als voorwaarde gesteld dat op de zestien schepen die hen zouden vervoeren, 510 matrozen zouden achterblijven. Het schip *Over-IJssel* en het jacht *Muyden* zonden 55 bootsgezellen op verspieding uit om na te gaan of men enige manschappen in de nabijheid van de stad aan land zou kunnen zetten. Voorts stuurden zij het schip *Domburgh* en het jacht *De Jonghe Prins Maurits* met evenveel bootsgezellen voor het gat van de Barette om te onderzoeken of men daar met jachten en andere schepen Recife binnen kon komen. Zes schepen kregen het bevel om zodra het sein werd gegeven zich in de Pozo tussen de beide kasteeltjes op te stellen en zo de toegang te blokkeren en die met geschut zoveel mogelijk te beschieten. Wanneer het hoog water zou worden, dan zouden het Spaanse fregat en tien andere schepen, onder commando van twintig man, bemand met 320 soldaten en 350 matrozen het Recife binnelopen om het te overmeesteren. Met de resterende schepen en manschappen zou Lonck dicht bij het verste kasteeltje gaan liggen om dat met zwaar geschut kapot te schieten, maar men kon dit wegens de zware deining niet uitvoeren.

Men wachtte tot de volgende dag en liet die avond een algeheel gebed houden. 's Nachts voer kolonel Van Waerdenburg met elf schepen recht naar de oever toe onder goede weersomstandigheden. Zij gingen in de sloepen en roeiden op het strand af, twee mijlen ten noorden van Olinda, op het strand springend, waar zij enkele Portugezen te voet en te paard zagen. Men stelde zich op in slagorde om te overnachten op het strand: 2948 man, die zich 's morgens in drie delen splitsten. De eerste groep kwam onder commando van kolonel Eltz, de tweede onder Steyn Callenfels, 'de hindertoght' werd toevertrouwd aan Foucke Honx. Zo trok men zonder de

vijand te ontmoeten op naar de stad tot aan de Rio Dolce. Daar hadden zich omtrent 1800 Portugezen gelegerd achter een opgeworpen wal, omdat men meende dat men zich daar tegen de Nederlanders kon verdedigen. Bij het naderen van Van Waerdenburg met zijn troepen, namen zij de vlucht en trokken de bossen in. Toen Van Waerdenburg de vijand zag wijken, rukte hij naar drie kanten van de stad op. De eerste troep begaf zich naar het Jezuïeten-klooster dat een gevangen Portugees hen aanwees. Men brak met geweld de poort open, kreeg grote tegenstand maar joeg de vijand tenslotte op de vlucht. De tweede troep nam de middenweg, sloeg een steeg in, die liep tussen het Franciscaner- en Jezuïeten-kloosters, recht in de stad naar een tamelijke hoogte, waar de grootste parochiekerk stond, zodat ze vandaar konden schieten naar het strand. Na enig tegenweer vluchtten de Portugezen. de 'hindertoght' onder Foucke Honx viel aan op een verschansing, waarvan de bezetters vluchtten zodra ze in de gaten kregen dat de Nederlanders in de bovenstad gekomen waren.

Terwijl kolonel Van Waerdenburg met zijn manschappen doende was, rukte majoor Schutte met vijfhonderd man naar het zuidelijke deel van de stad op, doch Van Waerdenburg had hier inmiddels de vijand al verjaagd, zodat men ongehinderd de stad kon binnentrekken. Het volk werd moe van de hitte en gebrek aan water, zodat men aan het plunderen sloeg. Men trof tweehonderd kisten suiker aan, wat wijn en andere waren die de vijand niet had kunnen meenemen ondanks de orders van Mathias d'Alburguerque. Om dit te wreken gelastte hij de negers om de schepen en voorraden hout en suiker in brand te steken: twintig schepen en barken gingen in vlammen op en alle pakhuizen met Braziliaans hout en naar schatting zeventienduizend kisten suiker. Steyn Callenfels kreeg order om de *Alfandega* (douane-loods) te openen. Hij vond er een grote voorraad aan buskruit, lonten, lood en enig lijnwaad. Het duurde niet lang of ook het Recife werd veroverd, zodat de Portugees zich tenslotte overgaf. Op 1 maart 1630 werd het volgende verdrag gesloten:

1. *Dat den Capiteyn Antonio de Lima aen den Heer Generael over zoude leveren de sterckte van St. Iorge, met alle het geschut, mondt en krijghs-behoeftheden, daer teghenwoordigh in zynde.*
2. *De overleeveringe ghedaen zynde, zoo zal den voorsz. Capiteyn met alle sijne soldaeten, met hun ordinarie Waepen, doch sonder vaendel ofte brandende lonten, met barquen ofte schuyten ghevoert werden aen 't vaste landt, sijnde over de riviere, om dan voort te trecken, daer 't hun duncken sal.*
3. *Dat tot verseeckeringe van de voorsz. barquen ofte schuyten den voorsz. Capiteyn tot haerder wederkompste in 't leger in ghyselinge blyven sal.*
4. *Dat eyndelijck alle beloven sullen in ses maenden geen wapens tegens de Heerens Staeten ofte den Princen van Orangie te draegen ofte te voeren.*

En zo kregen wij in Latijns-Amerika er een zeer welvarend gebied bij. Van 1637-1644 was Johan Maurits gouverneur van Brazilië.

Doopboek van Recife (Brazilië) 1633-1654

(Herpublicatie van: C.J. Wasch, Een doopregister der Hollanders
in Brazilië, in: Algemeen Nederlandsch Familieblad jrg. 1888/1889)

Register van de Namen der kinderen die alhier opt Reciff en omgelegen plaetsen gedoopt zijn, gelijk meede de namen van de Ouders, ende ooc van de getuygen die over den doop gestaen hebben.

1633

- 13-7 Charel, O: Ridchard Jurriaens en Joanna Jurriaens.
9-10 Henrick en Harman, O: Roeloff Hoyer en Geesjen Ottens, G: Balthasar Byma, Bartholomeus van Millingen, Joan Gilbert, Nicolaas Regensdorf, Anna Warnsteysns.

1634

- 11-3 N.N., O: David Hoogmoet en Janneken Pieters, G: Dhr. Nicolaes d' Ridder, Elbert Crispijns, Johan Hick, Jan Polcram, Margaretha Wachloo.
17-7 Cathalina, O: Louis Fallet en Cathalina Fallet, G: Bartholomeus van Millingen, Claude Prevoo, Machtelt Daays.
2-7 Bastiaen en Martha, O: Andreas Cousnel en Bastiana Cousnels.
9-7 Maria, O: Francisco en Maria.
- Domingos, O: Christoffel en Giomaer.
- Domingos, O: Anthoni en Maria.
- Maria, O: Francisco en Maria.
- Anthonia, O: Gonsalvo en Maria.
- Bastiaen, O: Joan en Esperanes.
- Christoffel, O: Pedro en Gracia.
- Domingos, O: Pedro en Isabella.
- Juan, O: Anthoni en Maria.
- Maria, O: Bastiaen en Francisca.
- Maria, O: Pedro en Martha.
- Ysabel, O: Manuel en Ysabel.
- Balthasar, O: Bartholomeus Brandon en Catharina.
- Lucia, O: Francisco en Ysabel.
23-8 Moses, O: Jan van Rechteren, G: Dhr. Christoffel Artischoffski, Thomas Ruyl, Magdalena Jonckers.
10-9 Catharina, O: Johan Vischer en Barbara Vischers.
- Domingo Fernandus, O: Domingo Fernandus Calabra en Barbara Cardoza, G: Dhr. Servatius Carpentier, Dhr. Sigismund van Schoppe, Dhr. Christoffle Artischoffski, Jan Corn. Ligthart, Machtelt Daays.
8-10 N.N., O: Jacob Stanten, G: Rogier Stanten, Ingheroem Martens, Joris Walles, Maria Martens.
12-10 Balthasar, O: Johann Thomas en Magdalena Thomass, G: Dhr. Balthasar Wyntges, John Goelaed, Catharina Mullers.
15-10 Olivier, O: Balthasar de Robbe, G: ... Christiaens, Jan Muller, Anna Jacobs.
27-10 Pieter, O: Willem Gilcrist, G: Pieter van der Werven, Jan Bruys, Henrick Kien, Henrick Philips, Elisabeth van der Werven.
29-10 Lammertien Hermans, O: Herman Henricksen, G: Dhr. Jan Corn. Lichthart,

Meeuwis Cornelissen, Gerret Henricksen.

- Andries, O: Christiaen Smidt, G: Andries Precker, Harmken Lamberts.
- N.N., O: Hans Ploeger, G: Dirck van Hoogstraten en zijn huysvrouw.
- Sara Roeloffs, O: Roeloff Jans, G: Elbert Crispijns, Abraham de Lange, Sara Duarts.
- Maria Pauluss., O: Paulus Ruys, G: Caspar van der Ley, Franck Roelants.
- Jan Franss., O: Frans Roelants, G: Elbert Crispijns, Wilhelm Doncker, Trijntge Mullers.
- Alexander Jooris., O: Jooris Philips, G: Alexander Piccard.
- Maria Wouters., O: Wouter Smidt, G: Dirck Leenerts, Anneken Jonass, Trijntgen Pouluss.
- Jan, O: Jan Stacy, G: Wilhelm Doncker, Johannes Carpentier, Elisabeth Philips, Sara Duarte.

1635

- 11-11 Anna Margareta, O: Andries Roosenberch, G: Allard Holl, Cathalina Fallets.
- 18-11 Marcus Anthoni, O: Abraham Bachlier en Anna Seegers, G: Dhr. Jan Corn. Lichthart, Dhr. Wilhelm Schott, Anna Bogarts.

1636

- 20-4 Lourens, O: Ysaac de Rogiere en Eva Bartels, G: Dhr. Jacob Stachouwer, Elbert Chrispynss, Barbara Wyntges, Elisabeth Chrispynss.
- 1-5 Jooris, O: Jan Facquelis, G: Jacob Hinderson, Cornelia van den Brande, Anna van den Bogart.
- 1-6 Elisabeth, O: Jacob Duart, G: Cornelis Bayert, Dhr. Nicolaes de Ridder, Elisabeth Cruspynss.
- 8-6 Cornelia, O: Henrick Cornelss, G: Anthoni Wouters, Janneken Harmanss.
- 1-7 Elisabeth, O: Hans Silnaer, G: Pieter Janss, Elsjen Thielemanss, Maria Claess.
- 16-7 Cornelia, O: Dhr. Nicolaes d' Ridder en Joffr. Joanna d' Ridder, G: Dhr. Jacob Stachouwer en Eva Bartels.
- 20-7 Dirck Willems, O: Willem Tonet, G: Cornelis Bayer, Dirck van Hoogstraten, ... Bayers.
- 27-7 Albert Henricx, O: Henrick Albertss, G: Cornelis Bayer, Willem Abbeth.
- Jan Valet, O: Joan Valet, G: Joan de Pree, Elskan Theuniss.
- Henrick Jaspers., O: Jasper Elias, G: Henrick Vermeulen, Pieter van der Burch, Tietje Pauluss, Elisabeth Jacobss.
- Thomas, O: Thomas Manquoor, G: Ridchard Leck, Dhr. Brant, Elisabeth Jacobs.
- 15-8 Thomas Pieterss., O: Pieter Theuniss, G: Jan Schaep, Henrick Gerretss, Marretie Reyerss.
- Henrick Janss, O: Jan Gerretss, G: Jan Corneliss, Joris Margits, Jan Tielen, Grietjen Albertss.
- Dirck Dircksen, O: Dirck Dircksen Heyn, G: Johannes Engelbrecht, Jeronimus Lange, Grietjen Dircks, Anneken Jaspers.
- Cornelis Dircksen, O: Jurriaen Rochewits, G: Cornelis Bayer, Dirck van Hoogstraten, Jan Listry, Magdalena Petrejus.
- Jannetie Janss, O: Joannes Perchems, G: Bartholomeus van Hoecke, Philips Corneliss, Anneken Barents, Lijsbeth Thomass.
- Steven Stevenss, O: Steven Peck, G: Jan Norton, Eduart Brant, Mertie Ceulemans.
- Eva Gillis, O: Gillis van de Graeff, G: Daniel de Clercq, Eva Bartels.
- 7-12 Francoys Claess, O: Claes Dircksen, G: ... Langley, Jacob Albertss, Sytgen

Lourenss.

1637

- 1-2 Aeltien, O: Harman Henrickss en Janneken Lambertss, G: Joost van den Bogaert, Jacob Coets, Anna Janss, Lijsbeth Philips.
- 11-2 Janneken, O: Christiaen Kindt, G: Christoffel ..., Treyntien Reyers.
- Anneken, O: Paulus Pieterssen, G: Jacob Pieterss, Allard Holl, Dirck Dircksen, Elisabeth Philips, Janneken Henricks.
- Ernst, O: Christoffel, G: Henrick Gertss, Anneken Weggert.
- Jan, O: Jan Cúnith, G: Maria van der Hoeven.
- Johannes, O: Jan Kock, G: Johannes Listrey, Huybrecht Janss.
- Cornelis, O: Philips Pijnbroeck.
- N.N., O: Reyer Jacobss, G: Daniel d' Haen, Michiel Henricksen, Janneken Claess, Regina Dirckss.
- 22-2 Lodewijck, O: Paulus van Incly, G: Jacob Henderson, Andries Daultruy, ... Bayers.
- 15-3 Hans, O: Jacob Radtpoel en Anna Henricx, G: Hans Pluger, Willem Waet, Margreta Jaspers.
- 22-3 Johannes, O: Martijn Dammant en Margreta van dr. Hoff, G: Johan Brant, Anthoni Muys, Magdalena Lachou, Susanna Blaer.
- 19-4 Ysaac, O: Ysaac de Rasiere en Eva Bartelss, G: Dhr. Servatius Carpentier, Joost van den Bogart, Maria Solers, Joanna de Ridders.
- 29-4 Cornelis, O: Gerret Busmaecker en Harmken Corneliss, G: Vincent Vincentss, Johannes van Essen, Elsie Thomass, Elsie Claes.
- Maria, O: Willem Abbeth en Cornelia Pieters, G: Johannes Ouziel, Jacob Pieterss Tolck, Lijsbeth Beyers, Susanna Janss.
- François, O: Dirck van Hoogstraten en Susanna van Hoogstraten, G: Dhr. jac. Stachouwer, Cornelis bayer, Joanna de Ridders.
- N.N., O: Jan Snick en Elsie Janss, G: Mathijs Clasen, Reyer Jacobs Veerman, Elisabeth Beyers, Regina Dirckss.
- Willem, O: Jan Hall en Susanna Girer, G: Harman Hendrickss, Anthony Nuys, Dirck Dirckss.
- 16-5 Jacob, O: Theunis Janss en Wybrich Janss, G: Poulus Pieterss, Govert Henricx, Christoffel de Leeuw.
- Lijsbeth, O: Willem Henricks, G: Henrick van Goúts, Margrieta Henricx, Martha Wessels, Margaretha Kloch.
- 27-5 Elisabeth, O: Jan Chevalier en Cathalina Porry, G: Sacharias Wagenaer, Wolff Noswitz, Lijsbeth Borgarts, Regina Dirck.
- 14-6 Daniël, O: Mattheus Post en Rebecca Posts, G: Ysaac de Rasiere, Jacob Alrichs, Anna Baccelier, Elisabeth Crispijns.
- 12-7 Johannes, O: Dhr. Jan Corn. Lichthart en Anna Jansz., G: Dhr. Jacob Stachouwer, Joost van den Bogart, Elbert Crispijns, Eva Bartels, Anna Baccelier.
- Catharina, O: Ludowijck Janss Speich en Titien Ludowijcx, G: Adam R..., Paulus Vermeulen, Elsie Dirx, Trijntie ...
- 22-7 Maria, O: Hans Licht en Anneken Bant, G: Hendrick Albertss, Jan Schuyr, Maria Tavaron, Margrieta Willems.
- Daniël, O: Joris Adams en Maycken Louys, G: Eduard Golman, Philips Coppyn, Maria Matthijs, Jacomijntjen Klarch.
- 9-8 Maria, O: Gerret Becker en Aeltie Lambrechts, G: Cornelis Beyer, Armout van Liebergen, Magdalena Petrejus.
- 13-8 Jan, O: Jan Hull en Maria Janss, G: Alexandet Atkes, Anthoni Benvort, Margarita

Cur.

- 23-8 Ridchard, O: Ridchard Grims, G: Willem Colens, Steven Pick, Elisabeth Nieumans.
26-8 Matthijs, O: Burchart Brant en Maria Thijssen, G: Johannes Listrey, Meynert Henrickx, Elsie Flockse.
30-8 Cornelia, O: Andries Jans van der Goes en Janneken Jacobss, G: Jan Schnyller, Hendrick Gerts, Peltier Bottelas, Annetie Mecx.
6-9 Anneken, O: Albert Ysaacx en Heyltie Gerretss, G: Lenard van Leeuw, Willem Padburch, Lijske Fredericks.
14-9 Elisabeth, O: Hans Hanss en Geertruyt Pieters, G: Wolff Noswitz, Paulus Heydruyter, Catharina Mollers, Beletien Vellers.
20-9 Lijsbeth, O: Francoys Blonde en Susanna Blonde, G: Henrick Vermeulen, Jan Schaep, Johannes Listrey, Catharina van Blijenburg, Margrita Solers.
- Jacobus, O: Robbert Sandelhers en Anna Pleger, G: Jacob Henderson, Cornelis Beyer, Lijsbet Clerot, Martha Baven.
27-9 Anna, O: Walther Smith en Anna Janss, G: Jacob de Hartoge, Anna Barents, Mayken Theuniss.
- Petrus, O: Elbert Crispijnss en Elisabeth Crispijnss, G: Ysaac de Rasiere, Dhr. Servatius Carpentier, Eva Bartels, Anna ...
11-10 Margiet, O: Dhr. Nicolaes d' Ridder en Joanna d' Ridder, G: Dhr. Matthijs van Ceulen, Marretie Beyers.
- Roeloff, O: Henr. Roelofs van Schoonhoven en Maria Meeus, G: Jacob van Linzenich, Nathaniel Moreel, Trijntie Beyers, Lijsbeth Janss.
18-9? [wellicht een drukfout?] Jacob, O: Jan Jacobss en Naomie de Four, G: Joost van den Bogart, Matthijs Becx, Agneta Seulijns, Margareta Soler.
- Maria, O: Hans Stijgen en Maria Harmanss, G: Wencel Smith, Allard Holl, Jan Adamss, Janneken Claes, Elsie Tielemans.
- Marretien, O: Lambert Cappijn en Barbar Janss, G: Charel Jans, Marretie Claes.
- Janneken, O: Johannes Snickingh en Blens Snickingh, G: Willem Abbeth, Willem Leen, Janneken Ternoor, Grietien Samkere.
- Robbert, O: Jan Davidsen en Magdalena Fergeson, G: Michiel Langhals, Wolfert Rohrfirts, Jacob Fael, Mayken Janss, Perina Boerie.
- Anneken, O: Carstiaen Janss en Barbara Henricx, G: Francoys Blonde, Gerittien Verhoeven.
1-11 Mauritie, O: Jan Meyer en Teuntie Straesman, G: Syn Excie. Gr. Mauritz [Johan Maurits graaf van Nassau, gouverneur, kapitein- en admiraal generaal van West-Indiën], Maria Solers, Sandelhans
4-11 Joannes, O: Joannes Curtenius en Susanna Thomas, G: Dhr. Wilhelm Schot, Dhr. Henrick Schilt, Anna Catharina Wijnants, Anna Seegers.
- Jacobus, O: Reyer Jacobss, G: Hessel Heddens, Hans Pluger, Margarita van Stralen.
8-11 Janneken, O: Henrick Wolff, G: Dirck de Coll, Paulus Timmerman, Janneken Harmanss.
9-12 Johannes, O: Jurriaen Laeken en Anneken Henricx, G: Johan Caspar Waldeck, Wencel Smith, Elisabeth Beyerts.
- Anna, O: Melchior Johan Staes en Cornelia Staes, G: Jacob Alrichs, Maria Soler.
- Jan, O: Paul Bolle en Lijsbeth Wachters, G: Jan Jacobs, Anna Hagst.
13-12 Jacob, O: Jan van Graeyerent, G: Glaude de Blancq, Adam Janss, Elisabeth de Coux.
- Henrick, O: Titien Pauws, G: Anthoni Muys, Dirck Widderen, Magdaleentie Janss.
- Johannes, O: William Watthouw en Martha Hamelton.
16-12 Pieter, O: Claes Pieters en Anna Claes, G: Reyer Jacobss, Jan Cramer, Elisabeth

- Pieterss.
- 24-12 Beatris, O: Dionisius Boscaretto [predikant onder de Brazilianen] en Anna Janss, G: Dne. Joach^s Vincent^s Soler, Abraham Tapper, Catharina van Blijenberch, Janneken Henricx.
- 30-12 Claes, O: Jan Clasen en Elsie Claes, G: Willem Hessels, Hilletien Melchiors.

1638

- 3-1 Margaritha, O: Jurriaen Bettener en Abigail Christoffels, G: Cornelis Beyer, George Garsman, Dorothea Mullers.
- N.N., O: Jurriaen Kuffer en Dorothea Kuffers.
- 24-1 Cathalina, O: Jan Anthoni en Maycken Janss, G: Andries Daultruy, Sara Duwarts, Maria Willems.
- 27-1 Maria, O: Jan Bernaerts en Philippina Pijnburgs, G: Willem Verpoorten, Pieter van Hecke, Jacomina Claerbouts.
- 31-1 Reynier, O: Gillis Reynoltss, G: Reyer Jacobss, Jan Witmaersen, Elisabeth Nieu-mans, Teuntien Valentijns.
- 3-2 Francisca, O: Matthijs Negro en Philippa, G: Bastiaen Gonsalvo, Maria Sarana.
- 10-2 Anna Maria, O: Frederick Hellingh en Anna Maria.
- Henrick en Anneken, O: Jan Henricksen en Emelia Janss, G: Andries Daultruy, Paulus Pieterss, Reyer Jacobss, Anneken Pieterss, Lijsbeth Ras.
- 17-2 Nicolaes, O: Cornelis Bayer en Classie Claess, G: Dhr. Jacob Stachouwer.
- 14-3 Jacob, O: Hans Nats van Lubeck en Catharina Bents, G: Jan Jacobss, Abigail Christoffels.
- 21-3 Johannes, O: Padrick Magnus en Maria Longspee, G: Daniel de Clerck, Willem Abbeth, Magdalena Brand, Neeltien Abels.
- 4-4 N.N., O: Willem Stafford en Elisabeth Staffords, G: Sedneum van Poynts, Adriaen van der Heyde, Anneken Sandelijns, Regina Dircksen.
- Ferdinandus, O: Hans Blaeuw en Magdalena Christiaens, G: ... Andriess, Anna Warnsteyns, Magdalena Doorschot.
- N.N., O: Harman Henrickss en Janneken Henricks, G: Jaques Hack, Paulus Vermeulen, ... Bogarts, ... Becx.
- 15-4 Jacob, O: Ysaac Wevel en Maria Wevels, G: Laurens Corneliss, D. Corn. Broeck-man, Anneken Janss, Anna Listry.
- Matthias, O: Cornelis Luytenbach en Catharina Hasens, G: Ysaac Piron, Matthes de Nieff, Counradt Hildt, Martha Paffru.
- 17-4 Johannes, O: Paulus Pieterss en Anneken Jaspars, G: Hans Willems, ... Solers.
- Gillis, O: Gevalia Porre en Catharina Porre, G: Joost du Forée, Henrick Abbrost, Maria Houzet, Jaquelina Pocker.
- 12-5 Neeltien, O: Claes Nannes en Janneken Janss, G: Harman van Leen, Jan Bayer, Geertruyd Struck.
- 16-5 Jonas, O: Jan Asmus, G: Hans Ruyter, Jurriaen Hanssen, Maria Willems.
- Thomas, O: Thomas Hall, G: Willem van Haerlem, Susanna van Hoogstraten, Janneken Claes.
- 9-6 Barteleni, O: Bastiaen Martijn, G: Bartileni de Petyt, Anna le Parillier.
- 20-6 Laurens, O: Laurens Hiols en Catharina Groenevelt, G: Willem van Beukelom, Lijsbeth Janss.
- 30-6 Jan, O: Jan Christoffels, G: Dirck van Hoogstraten, Willem van de Graeff.
- Maria, O: Laurens Jurriaenss.
- Lijsbeth, O: Pieter Janss van Swoll en Dorothea Crousen, G: Jan Listry, Jacob Cloet, Wybrich Crousen, Titien Evertss.

- 18-7 Henrick, O: Willem Henricx, G: Hugo Graswinckel, Jan Barentss.
- 25-7 Helena, O: Gerret Busmaker, G: Cornelis Dircksen, Harman Henricx, Anneke Janss.
- Maria, O: Gerret Agesen en Frouke Hillebrants, G: Jan Barents, Elisabeth Crispijns.
- 28-7 Sebastiaen, O: Hans Tillenberch, G: Sebastiaen Beyer, Ariaen Janss, Janneken Corneliss, Baldina Andriess.
- Thomas, O: Walther Smith, G: François Herrison, Jan Vos, Trijntie Pieterss, Frouke Thomass.
- Ysaac, O: Jan Broeckman en Ariaentje Broeckmans, G: Roeloff Barents, Susanneke Blaew.
- 1-8 Cornelis, O: Jan Gustayn en Elisabeth Philips, G: Johannes Engelbrecht, Paulus Pieterss, Allard Hall, Catharina van Blijenburch.
- 8-8 Marrittien, O: Harman Elderts en Magdalena Janss, G: ... Molijn, Nathaniel Morel, Dorothea Crousen, Elskén Thomass.
- 25-8 Robbert, O: François Herrison, G: Thomas Barentss, Walther Smith, Lijsbeth Stiffry.
- 28-8 Lijsbeth, O: Willem Abbet en Margrieta Janss, G: Elias Vinck, Lijsken Janss.
- Bastiaen, O: Dirck Waren, G: Paulus Jean, Blanche Gickine.
- Anna Catharina, O: Bartel Pistor, G: Dhr. Charles Tolner, Andreas Philtz.
- 1-9 Maria, O: Gillis Brackony en Catharina van den Berch, G: Elias Vinck, Nicolaes Claess, Maria Wallon.
- 5-9 Elisabeth, O: Willem Carstenss, G: Elisabeth Wolffs.
- Jan, O: Jan Mulder, G: Alexander Picard, Caspar van der Ley.
- 22-9 Anneken, O: Michiel Faster en Stijnties Pieterss, G: Adam Jacobss, Adriaentie Janss.
- 14-10 Ysmael, O: Daniel de Clerck, G: Henrick Schoonhoven, Jan Barbe, Cornelis van Velsen, Anna Lavary.
- 14-11 Maria, O: Jan Piek en Maria Pieck, G: Paulus Vermeulen, Joost de ..., Simon Willems, ... Soler.
- 21-11 Claes, O: Jan Leendertsen en Aeltien Claes, G: Ahasuerus van Essen, Jacob Grever, Elsien Thielemans, Maria Thijssen.
- Henrickien, O: Henrick Corn. Verhoeff, G: Jacob Coets, ... Seulijn.
- Maria, O: Elbert Crispynss, G: Dhr. Servatius Carpentier, Willem Doncker, Eva Bartels, Apollonia Tappers.
- 26-11 Agneta, O: Pieter Seulijn, G: Dhr. Matthijs van Ceulen, Maria ..., Anna Hack.
- Maria, O: Gerrit Bicker, G: Christoffel Marckgraff, Pleuntie Jacobss.
- 9-12 Esther, O: Philips de Rou, G: Valentijn Yssens, Daniel le Clerck, Anna Carbonnet, Cathalina le Pirre.
- N.N., O: ... Stiffry, G: Wonradus Janss, Janneken Backers.
- 22-12 Anneken, O: Matthijs Becx en Anna Hack, G: Jaques Hack, Willem Becx, Clara Kesselerus.
- 25-12 Johannes, O: Christoffel Cherres en Lysbeth Luyghe, G: Hans Licht, Caspar Cock, Reyntgen Albertss.
- 1639**
- 20-2 Jean, O: Georg d'Amand en Magdalena Blanchet, G: Jean de la Motte, Andree d'Ariette, Mariene Maria.
- 23-2 Hans Coenraet, O: Jochim Reems, G: Coenraet Hilt, Hans Pluger, Anna Lichts.
- Susanna, O: Willem Hall, G: Artur Hall, Cornelia Abbeth.
- 27-3 Barent, O: Roeloff Barents en Grietien Janss, G: Bartholomeus Poel, Janneken Eyssen.

- Engeltie, O: Roeloff Alberts, G: Albert Wurms, Neeltien Thobias.
- Margriet, O: Pieter van der Burch en Jacomijntien Grentiers, G: Willem Negentoon, Nicolaes Oudendorp, Janneken Cardinaels.
- Anna Elisabeth, O: Wencel Smidt en Catharina Smidt, G: Henrick Frederick, Ursula Daultruy.
- Jooris, O: Jan Koe en Laurens (?Laurentia) Davidts, G: Barent Clasen, Joris Greyer, Maria Hacke, Marretie Claessen.
- Cornelis, O: Dhr. Willem Corneliss en Janneken van Dalen, G: Sijn Exc^{ie} graef Maurits, joffr. Elisabeth Schaep, joffr. Anna de Tournalon.
- N.N., O: Jan Barents, G: Dhr. Chr. Artichoffski, ... le Gean, Maria Willems.
- 13-4 Magdalena, O: Pieter Willemsen, G: Thomas Perret, Maria Beyerts.
- Christiaen, O: Nicolaes Wolff, G: Johan Enoch, Jacob Grel, Jurriaen Pieterss.
- 20-4 Margarita, O: Jan Meyerinck, G: Dhr. Charles Tournalon, Dhr. Wilhelmus Piso, Sedneum van Poynts, Dhr. Servatius Carpentier.
- Christoffel, O: Jan Janssen, G: Christoffel Gyselin, Jacques van de Keer.
- Catharina, O: Willem Thomas, G: Jan Lamberts, Walther Smith, Catharina Pieters.
- Marretien, O: Jan Henricks en Arentien Ariss, G: Cornelis Pieterss, Albert Janss.
- Magdaleentie, O: Mijndert Henricx, G: Wichert Pieterss, Anneken Janss.
- Maria, O: Jacob Durijn, G: Jan Stevenss, ... la Mayne, Marretie Willems.
- Gerhard, O: Nicolaes Oudendorp en Maria le Hou, G: ... de With, Willem van Heern, ... Hall, ... Vermeulen.
- Domiica, O: Bartholomeus Pels N(eger), G: Celitie Janss.
- Willem, O: Michiel Hartle en Abigail Turckensteyns, G: Jan van Nuysenburch, Janneken Smits.
- 25-5 Maria, O: Andries Falloo en Anna de Gariges, G: Pierre Bonjour, Anna ...
- 28-5 N.N., O: Ysaac Wevel en Maria Janss, G: Ambrosius ..., Margriet Solers.
- 1-6 Marretien, O: Jan Theunissen en Marretien Aertss, G: Pieter Pieterss, Margreta van dr. Hoff, Annetien Janss.
- Hans Caspar, O: Hans Knock en Joel Meynss, G: Caspar van dr. Ley, Mathijs Beex, ... Seulijn.
- Trijntie, O: H. Vroom en Margrietien Claess, G: Barent Bock, Gerret Corneliss, Maria Melss.
- 5-6 Willemijntie, O: Paulus Pieters en Anneke Jasperss, G: J. Jacobss. Blijenburch, Jacob Dassine, Elisabeth van de Perre.
- 7-6 Cornelis, O: N.N. en Ariaentje de Brulle, G: Cornelis Craey, Thomas Puys, Claertien Albertss.
- 26-6 Pieter, O: Henrick Meyer en ... Janss, G: Jacob Verlijn, Peryntie Jacobss, Thomas Vlalinc, Hillegond Willems.
- 3-7 Abraham, O: François Blonde en Susanna Blonde, G: Abraham Masuyr, Elisabeth Schaep, Hesther Casparss.
- Pieter Clasen, O: Claes Pieters en Anna Ellers, G: Hans Ploeger, Reyer Jacobss, Margaretha Rems.
- 17-7 Johannes, O: Jan Nieuman en Lijsbeth Nieumans, G: Jan Lel, Hille Janss, Janneken Janss, Maria Willems.
- 24-7 Anneken, O: Jan de Hase en Christina Jochims.
- 27-7 Willem, O: Robbert Wever en Janneken Wevers, G: Thomas Walsen, Jan Cups, ... Albertss, Stijntie Michiels.
- Lijsbeth, O: Paulus Trunck en Lysbeth Nats.
- 3-8 Maria, O: Andries Heym, G: Harman Henricx, ... Tapper.
- 9-8 N.N., O: Jan Christoffels en Anna Janss, G: Lucas Verhayck, Wouter Smidt,

- Martha Hildt.
- 14-8 Cornelis, O: Claes Bayer, G: Jan Hick, Lijsbeth de Clerck.
 - Jan Mauritz, O: N.N., G: Sijn Ec^e Graeff Mauritz.
- 17-8 Celetie, O: Gerret de Vries, G: Barth. van Ceulen, Hans Mitgens, Celetie Messes, Grietie Willems.
- 14-9 Elisabeth, O: Melchior Joh. Staes en Cornelia van Mellingen, G: Dhr. Willem van d' Hoorn, Caspar van Heussen, Clara Kesslerus, Margrieta Vermeulen.
- 16-9 Maria, O: Eduard Brand en Maria Stijgers, G: Francisco Poins, Eduard Pockius.
- 18-9 Magdalena, O: Jan Davidts en Magdalena Vergees, G: Andries Elison, Joris Henricx, Margaretha Dammeren, Anna Bossewel.
- Lijsbeth, O: Jan van Vierharten en Josina Harmanss, G: Allard Holl, M. Jacobss, Lijsbeth Caspers.
- 27-9 Johannes, O: Jacob Funel en Maghtels ..., G: Andries Daultruy, Jan Hartman, Margriet van Stralen.
- 4-10 Dirck, O: Symon Janss en Maretie Wouters, G: Jan Janss, Lijsbeth Dionijs.
 - Jan, O: Jean Chevallier en Catharina Perre, G: Valentijn Ysler, Jan Vlam, Pleun van Jean, Pironne de Dionys.
- Edmond, O: Evert Willems en Lijsbeth Henricx, G: Cornelis Thijssen, François Harmanss, Margriet Henricx, Anna Slachters.
- 9-10 Elysabeth, O: Jan Willems en Agnietien Jacobs.
- 23-10 N.N., O: Pieter Reynouts, G: Cornelis Corneliss, Henrick Christiaenss, Apollonia Tappers.
- Agatha Anna, O: Jan Patton en Susanna Patton.
- 3-11 N.N., O: Anthoni Boudewins, G: Nicolaes Swaenswijck, Anneken Clasen, ... Boudewijns.
- Johannes, O: Jan Ponis, G: Alexander Piccard, Andries Daultruy.
- 7-11 Johannes, O: Jan Janssen, G: Hans de Weyer, Margrieta Dammerts.
- 10-11 Jurriaen, O: Caspar Cock en Elsie Cocks, G: Bayer Geesel, Sytien Bartels, Tytien Evertss.
- 13-11 Dirck, O: Syvert Dirckse en Cathalina Geyspern, G: Claes Janss, Francisca Poins.
- 29-11 Margriet, O: Jacob Melissen, G: Lucas Verhayck, Martha Henricx.
- 18-12 Catharina, O: Pieter Meyer en Anneken Meyers.
- Nicolaes, O: Nicolaes Pepeloo en Dorothea Stamens, G: Henrick Schoonhoven, Claes Sivyck, Catharina Egberts.
- Johannes Philippus, O: Henrich Frederick en Elysabeth de Clerck, G: Pierre le Grand.
- Maria, O: Dirck Elgers en Anna Janss, G: ... Motte, ... Vinck, Jacomijntgen Janss, Lysbeth Gysberts.
- Govaert, O: Govaert Diddens en Marretie Diddens.
- Ursula, O: Daniel Meyer en Geertruyt Meyers.
- Willem, O: Willem Gilcrist en Dorothea Gilcrist.
- Anna, O: Matthijs Becx en Anna Hack.
- Helena, O: Anthoni van Turnhout en Marycken van Turnhout.
- Hans Jurgh, O: Coenraet van Hietenheim en Geertruyt van Dillenburg, G: Hans Jurich van Nassou, Barbara van Tourlagh.
- Jacob, O: Jacob Arnouts en Engeltien Henricx, G: Dirck Janss, Grietien Henricx, Gerritien Lambertss.
- Jooris, O: Jurriaen Dolphijn en Elsie Dolphijn, G: Lambert van der Heede, Hans Warnaerss, Artur Hall, Jan Davidsen, Annetien Janss, Maria Leenders.
- Johannes, O: Harman Witrock en Janneken Janss, G: ... Pirenhaus, Marretien

Thomas.

- Esther, O: David le Pesor en Jannetien Janss, G: Pieter Willems, Esther Blanque.

1640

- 28-1 Jooris, O: Sander Molet, G: Joris Glendine, Jacob Boswel, ... Willemsen, Elisabeth Meynen.
- Anneken, O: Wolffert Bottenlmijsen en Grietien Cornelis, G: Jan Rouss, Gerret Bosch, Lijsbeth Philips.
- Johannes, O: Jan ... en Maria S..., G: (Henrick) Hamel, Thomas Carri.
- Elisabeth, O: Henrick Retry en Jillissie Bruyn, G: Jan Mens, Jan Andriess.
- Henrick, O: Harman Henrick en Janneken Struys, G: Abraham Dapper, Abraham Cabbeliau, Elisabeth Schaep, Theodora Coets.
- Philips, O: Jan van Casteel en Maria Philips, G: Michiel Henricx, Abraham Willems, ... Verlet.
- 24-2 Maria, O: Philippe de Rou en Maria de Rou, G: Jan Lienne, Simon Willems, Cathalina Lespez, Maria Hoozet.
(Tot 1641 zijn verder geen data ingevuld.)
- Pieter, O: Rhene de Mouchy en Claertien Alberts, G: Pierre le Grand, Pieter van Heeden, Jacob van Linsenich.
- Cornelis, O: Cornelis Corneliss en Aeltien Janss, G: Henrick van den Berch, Carsten Hasesen.
- Andries, O: Pieter Leamers, G: Nicolaes Ridchard, Anna Bosel.
- Aeltien, O: Wessel Gerretss en Trijntien Janss, G: Jan Luytiens, Bartel Bartelsen, Grietien Janss, Marretien Thomass.
- Nicolaes, O: Jacob Clasen en Magdalena Hans, G: Gerret Bosch, Hans Warmelits, Abigael Christoffels, Grietien Juliaens.
- Maria, O: Claes Janss van Breman, G: Jacob Clasen, Cornelis Franss.
- Marten, O: Marten Coll en Maria Wybolts, G: François Vitterschout, Janneken Clasen, Josina Clasen.
- Elisabeth, O: Jan Gillion en Saemke Pieters, G: Pironne Boéré, Elisabeth Stiffry.
- Elsien, O: N.N. en Janneken Jacobss, G: Symon Beermans, Barent Wouters, Cornelia Henricx, Elsie Cocx.
- Willem, O: Willem Rosingh en Margriet Jacobss, G: Daniel de Clerck, Philips de Rou.
- Dominicus, O: Harman Dominicus en Sybrich Jansen, G: Andries ..., Cornelia Emonts, Dorothea Willems.
- Pieter, O: Symon Hulsebosch en Janneken Pieters, G: Abraham Duyn, Lodewyck van dr. Helst, Anna van der Hagen.
- Jan, O: Jan Govertss. van der Graeff, G: Andries Consalua, Grietien Claes.
- Henrick, O: Jurriaen Laecken en Anneke Laecken, G: Bartholomeus Hopffer, Joost Tooden, Elsen Tomass.
- Anna Maria, O: Martin Daay en Machtelt Daay, G: Jaques Hack, Clara Kesslerus.
- Magdalena, O: Henrick Pieters en Anna Couverts.
- Anneken, O: Jan Carpijn.
- Lijsbeth, O: Jacob Coets en Theodora Thieboel, G: Pieter Coets, Abraham Tapper, Elysabeth Schaep.
- Susanna, O: Pieter Andriess Hamer en Catharina Wouters, G: Jeremias Spreon, Elsie Casparss.
- Elsien, O: Lammert Gerrets en Sytien Janss, G: Jacob van Lintzenich, Harman Henricx, Annetie Janss.

Godefridus, O: Amelis de Froe en Cornelia de Ridder.

Susanna, O: Jan Nule.

Maria, O: Willem Allin en Catharina Allins, G: Anthoni Bottelier, Henrick Schoonhoven.

Dorothea, O: Jan Rochel en Aeltien Janss, G: Jan Willems, Hans Casparss, Dorothea Geslekers.

Christoffel, O: Julius Nieuman en Margarita Crousen.

Henrickien, O: Thomas Carry en Marretien Stiens.

Barent, O: Caspar Snijder van Wolstein en Agnetien Gerrets van Lingen.

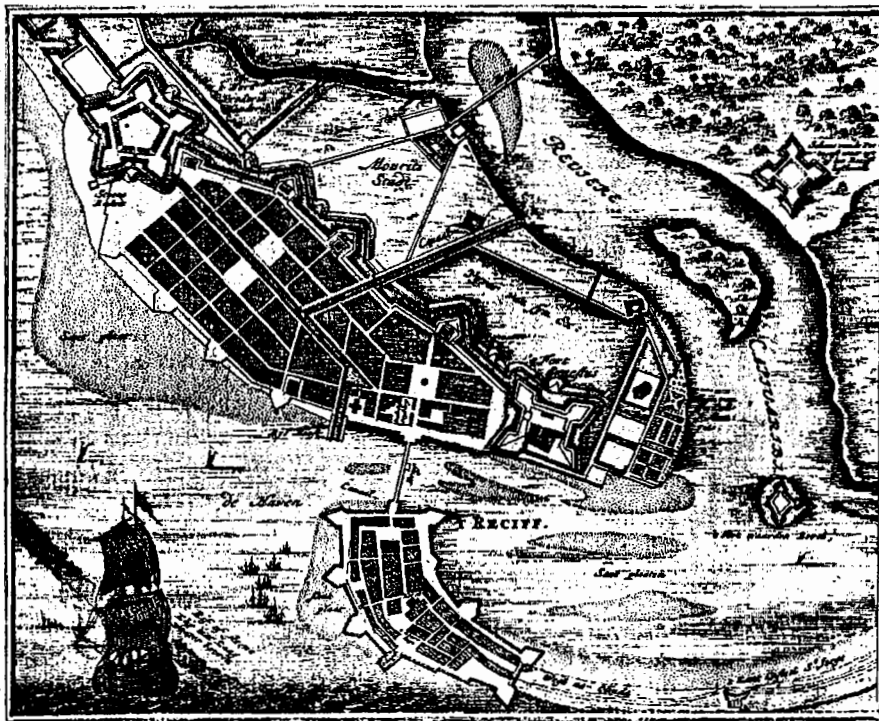
Cunnetien, O: ... van Terck en Susanna Graey.

Anna Theodora, O: Paulus van Gulick en Margriet van Stralen.

Belia, O: Pieter Janss van Swoll en Dorothea Crousen.

Maycken, O: Focke Pieters en Cathalina Moor.

- wordt vervolgt -

Recif en Mauritsstad. (Dr. P. Geijl, „Geschiedenis van de Nederlandsche Stam”.
Cliché „Wereldbibliotheek”.)

Vragen en antwoorden

Uw vragen kort, bondig en helder geformuleerd zenden naar het correspondentieadres. Er bestaat geen limiet waar het de betreffende periode betreft. U kunt ook oproepen plaatsen aan, of over, familieleden waarmee het contact verloren is gegaan.

Gelieve aparte onderwerpen/vragen op aparte vellen te behandelen en **minimaal twee postzegels van 80 cent bij te sluiten.**

VRAGEN

6.1 NEVE (Nederland→Diverse landen)

Contact gezocht met hen die bij hun emigrantenonderzoek personen tegen kwamen met de geslachtsnaam Neve.

W.M. Neve

Gouda

6.2 BOOTS (Groot-Brittannië→Verenigde Staten)

Thomas Boot woonde in 1778 te Londen in St. Mary le Strand en was eigenaar van een kruidenierswinkel. In 1782 huwde hij Sarah Elizabeth Fisher, dochter van een goudsmid, en ging bij haar ouders wonen op Leicester Square, waarnaar hij ook zijn winkel verplaatste. Navolgende generaties woonden eveneens op of dichtbij Leicester Square. Ondanks naarstig speuren werden geen voorouders gevonden van Thomas. De mogelijk werd geopperd dat hij van elders, wellicht uit Nederland?, afkomstig zou kunnen zijn.

Wie kwam bij (emigranten)onderzoek een Thomas Boot tegen of kan ons verdere informatie verschaffen?

Mr. en Mrs. R.A. Boot

Dösingen, Duitsland

EMIGRATIE ALGEMEEN

6.3 Gezocht: Iemand die in staat is voor mij enige kopieën te maken uit het Nieuw Advertentieblad in Friesland (Heereveense Courant), jrg. 1888. Exemplaren (microfiches) van dit blad zijn aanwezig in de Provinciale Bibliotheek te Leeuwarden.

J.H. van der Boom

Hoogvliet

6.4. DE VISSER (Nederland (Zld.)→Verenigde Staten)

Johannes de Visser was Gereformeerd predikant te Pikkerville, Wayne County, New York en werd aldaar bevestigd op 28 april 1847 als Johannes de Visser, geboortig uit Holland, provincie Zeeland, hoofdstad Middelburg. Er wordt van hem verteld dat hij voor de Hollanders te Rochester in 1846, in de tijd dat Van Raalte op weg was naar Michigan. Het is mogelijk dat hij geen officiële predikantsopleiding heeft genoten. Hij trad later toe tot de Baptistenkerk en emigreerde waarschijnlijk rond 1845.

Gevraagd: Nadere bijzonderheden omtrent Johannes de Visser en zijn voorgeslacht.

A. Vergouwe

Breskens

6.5 BORGGREVE alias ROEPE (Nederland→Verenigde Staten)

Jan Borggreve alias Roepe, geb. Albergen 17 dec. 1821 (gem. Ootmarsum), vertrok vanuit Tubbergen naar New York in 1843. Hij was een zoon van Hendrik Borggreve alias Oude Roepe en Geertruij Haghuis alias Voshaar.

Contact wordt gezocht met afstammelingen van Jan Borggreve, tevens gegevens gevraagd omtrent zijn nageslacht.

L.M. van der Hoeven

Rotterdam

6.6 PEREBOOM (Nederland→Verenigde Staten)

In 1851 emigreerde Willem Pereboom (zoon van Jan Pereboom (overl. 1832) en Dorothea J. van Heyst), geb. Oostburg 27 okt. 1829, ongehuwd, timmerman, bestemming New Jersey, Noord Amerika.

In de fotoverzameling van wijlen Dhr. J. Luteyn (verz. Gen. Centrum te Goes) is een foto aanwezig waarop een vrouw en een man staan. Op de foto staat geschreven onder de staande vrouw: "75 jaar" en onder de zittende man "81 jaar" en verder "de vrouw is dood en de man leeft nog. Dit is Willem Pereboom." De foto is gemaakt te Nokomis, Ill. door Brayg/Brayp. De familie Pereboom-Van Heyst had naast genoemde Willem nog vier dochters waarvan er twee jong overleden.

Wie weet wat er van Willem Pereboom geworden is?

Mevr. O. Jacobs-Stroo

Koudekerke

6.7 VERHOEVEN (Nederland-Zuid Afrika)

Een rechtgeaard onderzoeker naar de geschiedenis van zijn voorouders verzamelt allerlei zaken die op deze voorouders betrekking hebben. Zo bevindt zich in mijn dossier Verhoeven een brief, afkomstig uit Kaapstad, Zuid Afrika, gedateerd 8 nov. 1938, waarin wordt medegedeeld dat A.A. Verhoeven, overleden te Kaapstad op 16 mei 1938 een bedrag van 1500 pond heeft nagelaten aan Huiberdina Verhoeven of aan diens erfgenamen. Er blijkt uit deze brief dat een eerdere brief d.d. 29 sept. 1938 was verzonden en dat de hierbij afgebeelde brief was beantwoord op 26 nov. 1938.

Brieven mijnerzijds, gericht aan de afzender in Kaapstad en aan de genealogische onderzoekers aldaar bleven onbeantwoord, zodat nog steeds niet duidelijk is wie deze A.A. Verhoeven eigenlijk was.

Mocht een van de lezers hierin opheldering kunnen verschaffen dan ontvang ik daarvan gaarne bericht. **Zie afbeelding van de brief op de volgende pagina.**

A.J. Witte

Kapelle

6.8 ADDISON/HEIJNDIJK (Groot-Brittannië→Nederland (Hoeksche Waard))

Jonas Jonasz. Addison, j.m. van Hatfield in Hertfordshire, laatst gewoond hebbende in de Hitzerd (=Zuid-Beijerland), tr. aldaar (otr. aldaar 30 juli) 21 aug. 1712 Maartje Simonsdr. (Heijndijk), ged. Zuidland 1 maart 1683, wed. van Lambregt Jansz.

Gevraagd: Informatie over Jonas Jonasz. Addison en zijn voorgeslacht en de mogelijkheden voor onderzoek naar zijn voorgeslacht.

R.J. van den Berge

Spijkenisse

Every description of Trust
Business undertaken.

FUNDS UNDER ADMINISTRATION
EXCEED £4,900,000.

FINANCIAL AGENTS to:

The Dutch Reformed Church
The Church of the Province
of South Africa
The Diocese of Cape Town

The South African Association
For the Administration & Settlement of Estates.
N° 6, Church Square.

Cape Town 8th November, 1938

LONDON AGENTS:

MESSRS. MARTIN FARLOW & CO.,

34/36, GRESHAM STREET, BANK, E.C.

CABLE ADDRESS: "SECURITY."

FOUNDED 1834.

When Replying
Please Quote Ref. } GVT/HS

Mrs. Catharina Verhagen,
c/o Mr. Adrianus Verhoeven,
Molen 6,
BUDEL. HOLLAND.

12/11/38

Dear Madam,

Re: ESTATE LATE A.A. VERHOEVEN

Referring to our letter of the 29th September last with regard to the distribution of the £1500 to be distributed amongst the descendants of Huibercina Verhoeven (born Holzenbosch), we are now advised that the said Huibercina Verhoeven had another child besides those mentioned in our aforesaid letter.

We are surprised that several of the heirs have informed us that our proposed distribution is correct. According to the information before us, the heirs to the £1500 are as follows :-

1. Mrs. G. Kruidink.
2. Adrianus Verhoeven.
3. Catharina Verhagen.
4. Johannes Hubertus Verhoeven.
5. Adrianus Verhoeven.
6. Hubertus Verhoeven.
7. Anna Ceenen.
8. Huibercina van Bonzel.
9. Adriana Verhoeven.
10. Martina Verhoeven.
11. Johannes Adam Verhoeven.
12. Johanna Alberdina Beenen.
13. Antonis Verhoeven.
14. Albert Verhoeven.
15. Pieterella Huibercina Johanna Birkje Strunk.
16. Huibercina Pieterella Johanna Hendrika Lingeman.
17. Johanna Adriana Birkje Wapstra.

We are now making the distribution on the above lines and must request every heir mentioned above to confirm this distribution before we pay out the legacy.

9

Yours faithfully,
J. J. HOFMEYR,

GENL. MANAGER & SECRETARY.

ANTWOORDEN

In reactie op het artikel *Immigratie en emigratie. Enige mededelingen omtrent leden van een geslacht Zwak alias Was in Zeeland en de Verenigde Staten (18e-20e eeuw)* van A.J. Witte in: In Den Vreemde jrg. 3, blz. 32 e.v. werd een reactie ontvangen van Dhr. P.J. Roozendaal te Goes:

Elisa Roozendaal, geb. Schore 7 jan. 1827, zoon van Gommert Roozendaal en Pieterella Zeevaart, tr. 1e Schore 24 febr. 1859 Laurina de Keijzer, geb. Nisse, dochter van Pieter de Keijzer en Jacoba de Witte, tr. 2e Schore? 1 juli 1864 Maatje Was, geb. Yerseke?, dochter van Hendrik Was en N.N.

BOEKBESPREKING

Onlangs verscheen bij Van Geyt Productions in Hulst het boek *Zeeuwen en de Westindische Compagnie*. De auteur, Doeke Roos, deed voor het boek onderzoek in Nederlandse en buitenlandse archieven en kon zodoende komen tot een publicatie die meer dan welkom is en zeker in een behoefte voorziet. Over de Westindische Compagnie is in het verleden überhaupt 'te weinig' gepubliceerd, zeker in relatie tot de publicaties die verschenen over de Oostindische Compagnie. Over deze laatste compagnie verscheen overigens reeds in 1987 het boek *Zeeuwen en de VOC* van de hand van dezelfde auteur.

Het is geen toeval dat *Zeeuwen en de Westindische Compagnie* in 1992 verscheen. Bewust werd gemikt op dit jaar als het jaar van uitgave. Het is dit jaar namelijk 500 jaar geleden dat Christoffel Columbus voet aan wal zette op de kust van de Nieuwe Wereld. In het kielzog van de Spanjaarden en Portugezen volgden, hoewel pas een eeuw later, de Zeeuwen en Hollanders. Het boek is een overzicht van de geschiedenis van de Kamer Zeeland van de WIC omvattende de periode 1621-1674. Per hoofdstuk wordt een bepaald gebied of activiteit besproken en waar nodig wordt verwezen naar andere hoofdstukken. De hoofdstukken bespreken onder andere: wat vooraf ging aan de oprichting, de oprichting (met lijst van bewindhebbers 1621-1636), de Zeeuwse patroonschappen op de Wilde Kust (met nog nimmer gepubliceerde afbeeldingen van de nederzetting aan de Berbice, San Thomé en St. Martijn uit het journaal van Gelein van Stapels), zilvervloeden en kolonisten, Nederlands Brazilië en de Kamer Zeeland (1630-1654), de Zeeuwse expeditie naar de West onder Abraham Crijnssen (1667), de Kamer Zeeland en de slavenhandel, de Zeeuwse patroonschappen op de Bovenwindse Eilanden (met gegevens betreffende de familie Lampsins), Tobago of 'Nieuw Walcheren' (met gegevens over de familie Lampsins, Jan de Moor en Jacob Binckes) en de gebouwen van de WIC in Zeeland (in Middelburg, Vlissingen en Veere).

Met name de hoofdstukken over de kolonisten en nederzettingen zijn genealogisch zeer interessant, al was het maar om de prachtige achtergrondinformatie die zij leveren.

Doeke Roos heeft met dit boek iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van Zeeland, en met name in die van de Zeeuwen Overzee of 'in den vreemde' een groot plezier gedaan. Hoewel het boek bol staat van de feiten, informatie en wetenswaardigheden is het de verdienste van de auteur dat het ook een zeer prettig leesbaar boek is dat men met veel plezier leest.

Het boek (ISBN 90-5327-040-X) is uitgevoerd op A4 formaat met kleurenomslag, telt 134 pagina's en is rijk geïllustreerd. Het is bovendien voorzien van een uitgebreide literatuuropgave en een naschrift van historicus Jaap de Moor, werkzaam aan de Rijksuniversiteit van Leiden.

Het is verkrijgbaar in de boekhandel voor de prijs van f 36,90.

J.H. van der Boom